

საქმე N110210115001077406

საქართველოს უზენაესი სასამართლო

გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა საქართველოს სახელით

საქმე №ას-1294-1214-2017

26 აპრილი, 2018

წელი

ას-1294-1214-2017 ჯ-----ი

ქ. თბილისი

სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა:

მზია თოდუა (თავმჯდომარე),
ეკატერინე გასიტაშვილი (მომხსენებელი),
პაატა ქათამაძე

საქმის განხილვის ფორმა _ ზეპირი განხილვა

სხდომის მდივანი - ლელა სანიკიძე

კასატორი – შპს "ე-----ა" (მოსარჩელე)

წარმომადგენელი - გ----- ც-----ე, ვ----- გ-----ი (დირექტორი)

მოწინააღმდეგე მხარე – შპს "ჯ-----ი" (მოპასუხე)

წარმომადგენელი - გ----- ყ-----ი

გასაჩივრებული განჩინებები – ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 6 ივლისის განჩინება, 2017 წლის
20 აპრილისა და 21 ივნისის საოქმო განჩინებები

კასატორის მოთხოვნა – გასაჩივრებული განჩინებების გაუქმება და საქმის
ხელახლა განსახილველად დაბრუნება

დავის საგანი – მოსარჩელისთვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურება, თანხის გადახდის დაკისრება

საკითხი, რომელზედაც მიღებულია განჩინება - საკასაციო საჩივრის უარყოფა

აღწერილობითი ნაწილი:

1. შპს „ე-----ასა“ (შემდეგში: მოსარჩელე, კონტრაქტორი, მენარდე, აპელანტი ან კასატორი) და შპს „ჯ-----ს“ (შემდეგში: მოპასუხე, კომპანია ან შემკვეთი) შორის, 2014 წლის 2 აპრილს, დაიდო გენერალური ხელშეკრულება (შემდეგში: ხელშეკრულება), რომლის თანახმად კონტრაქტორმა იკისრა ვალდებულება, მომსახურება გაეწია კომპანიისათვის მანგანუმის მადნეულის შეგროვებასთან და მის სამთო მინაკუთვნიან მანგანუმის კონცენტრატად გადამუშავებასთან დაკავშირებით. ხელშეკრულება დაიდო 1 წლის ვადით (იხ. 2014 წლის 2 აპრილის ხელშეკრულება - ტ.1, ს.ფ. 44-67).
2. ხელშეკრულების შესრულების მიზნით კომპანიამ (მოპასუხემ) კონტრაქტორს (მოსარჩელეს) ავანსის სახით 478 067. 08 ლარი გადაურიცხა. აღნიშნული თანხის სანაცვლოდ კონტრაქტორს მადნის მოპოვება უნდა დაეწყო და კომპანიისათვის, ხელშეკრულებაში ასახული ფასის შესაბამისად, მიეწოდებინა, მაგრამ მოსარჩელეს სამუშაოები არ განუხორციელებია და მოპასუხისათვის მოპოვებული მადანი არ მიუწოდებია (იხ. გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი - ტ. 3, ს/ფ 113-118).
3. ხელშეკრულების 4.1 მუხლის შესაბამისად არა უგვიანეს ყოველი კალენდარული თვის დაწყებამდე 15 სამუშაო დღით ადრე კონტრაქტორი კომპანიას დასამტკიცებლად წარუდგენდა მომდევნო კალენდარული თვის სამუშაოების დეტალურ პროექტს, ხელშეკრულების მე-2 დანართში, ნიმუშის სახით, მითითებული ფორმატის იდენტური სახით და მასში ასახული ინფორმაციის შემცველი მონაცემებით. ხელშეკრულების თანახმად, მოპასუხე გადახედავდა სამუშაო პროექტს და კონტრაქტორთან კონსულტაციის შემდეგ შეთანხმდებოდნენ და დაადასტურებდნენ ამ შეთანხმებას უფლებამოსილი წარმომადგენლების მიერ დამტკიცებულ პროექტზე ხელმოწერით.
- 3.1. ხელშეკრულების 4.3 (ზედამხედველი) მუხლის საფუძველზე კონტრაქტორი ვალდებული იყო, შეესრულებინა და კოორდინირება გაეწია თავის მოქმედებებისა და სამუშაოების შესრულებისათვის ზედამხედველთან,

რომელიც თანამდებობიდან, კომპანიის მიერ, პერიოდულად დაინიშნებოდა და/ან გათავისუფლდებოდა. ზედამხედველის არყოფნის შემთხვევაში შესაბამის უფლებამოსილებას კომპანიის მიერ ამ კომპეტენციების შესასრულებლად წერილობითი ფორმით დანიშნული ნებისმიერი სხვა პირი განახორციელებდა. 4.4 (წარმომადგენელი ობიექტზე) მუხლის მიხედვით კი, კონტრაქტორი ობიექტზე თავის წარმომადგენელს დანიშნავდა, რომელიც დოკუმენტებთან დაკავშირებულ ყველა სამუშაოს შეასრულებდა, ლოჯისტიკისა და მენეჯერულ საკითხებს (მათ შორის, მაგრამ არა მხოლოდ, მის საკუთარ მუშახელთან დაკავშირებით) მოაწესრიგებდა, ასევე, რეგულარულად ითანამშრომლებდა ზედამხედველთან;

3.2. ხელშეკრულების 4.7 მუხლის თანახმად, კონტრაქტორი (მოსარჩელე) ვალდებული იქნება, სამუშაოების შესასრულებლად ხელშეკრულების N1 დანართში მითითებული ტექნიკა-აღჭურვილობისათვის მობილიზება გაეკეთებინა. კონტრაქტორი ადასტურებდა და გარანტიას იძლეოდა, რომ წინამდებარე ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სამუშაოების შესასრულებლად ტექნიკა-აღჭურვილობა შესაფერისი იქნებოდა;

3.3. ხელშეკრულების 9.3 მუხლის (კომპანიის გარანტიები) თანახმად, მოპასუხემ იკისრა ვალდებულება, რომ წინამდებარე ხელშეკრულების საგანთან დაკავშირებით რომელიმე მესამე პირთან ხელშეკრულებას ან შეთანხმებას არ გააფორმებდა. ამ დებულებიდან გამონაკლისი შეიძლება დაშვებულიყო, როდესაც კონტრაქტორი წინამდებარე ხელშეკრულებას (მათ შორის, მაგრამ არა მხოლოდ, პროექტის სპეციფიკაციებს) ვერ შეასრულებდა (იხ. ხელშეკრულება - ტ. 1; ს.ფ. 55);

3.4. ხელშეკრულების 14.1 მუხლის შესაბამისად, ორივე მხარეს შეეძლო ნებისმიერ დროს შეეწყვიტა ხელშეკრულება, მეორე მხარისათვის წერილობითი შეტყობინების საფუძველზე, თუ მეორე მხარე ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ პირობებს არ შეასრულებდა, იმოქმედებდა იმგვარად, რომ ზიანი მიეყენებინა სამუშაოების ან მეორე მხარისათვის და ა.შ. ამავე მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტების თანახმად კომპანიის მხრიდან დარღვევისას, თუ კონტრაქტორი შეწყვეტდა ხელშეკრულებას, მოპასუხეს კონტრაქტორისათვის იმ ანაზღაურების შესაბამისი თანხა უნდა გადაეხადა, რაც გადასახდელი იქნებოდა შეწყვეტის დღიდან მინიმალური მოთხოვნის შესასრულებლად. კონტრაქტორის მხრიდან დარღვევისას, თუ კომპანია შეწყვეტდა ხელშეკრულებას, ამ უკანასკნელს შესრულებული სამუშაოების თანხა კონტრაქტორისათვის რეალურად შესრულებული სამუშაოების XY%-ის ოდენობით უნდა გადაეხადა, მინიმალური მოთხოვნის შესასრულებლად (იხ. ხელშეკრულება - ტ. 1, ს.ფ. 58);

3.5. ხელშეკრულების მე-16 მუხლის შესაბამისად, მხარეთა შორის ნებისმიერი

სახის შეტყობინება და კომუნიკაცია უფლებამოსილი წარმომადგენლების მიერ ხელმოწერილი წერილობითი ფორმით უნდა განხორციელებულიყო (იხ. ხელშეკრულება - ტ.1, ს.ფ. 60).

4. სარჩელის მოთხოვნა და საფუძვლები

- 4.1. კონტრაქტორმა 2015 წლის 27 აგვისტოს სარჩელი აღძრა კომპანიის წინააღმდეგ და ამ უკანასკნელისათვის, მიუღებელი შემოსავლის სახით, 7 000 000 (შვიდი მილიონი) აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის დაკისრება მოითხოვა (ასევე, გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის - 5000 ლარის ანაზღაურება), მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძვლად კი საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდეგში: სსკ) 411-ე, მე-8.3, 361-ე მუხლებზე მიუთითა (იხ. სარჩელი - ტ.1, ს.ფ.1-26).
- 4.2. მოსარჩელემ მოთხოვნის ფაქტობრივ საფუძვლად მასსა და კომპანიას შორის გაფორმებულ 2014 წლის 2 აპრილის ხელშეკრულების პირობებზე მიუთითა და განმარტა, რომ მოპასუხემ უხეშად დაარღვია ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობები, რის გამოც მოსარჩელემ ვერ შეძლო ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულება და მატერიალური ზარალი განიცადა, მან ვერ მიიღო ის სარგებელი, რაც მას მოპასუხის მიერ ზემოაღნიშნული ხელშეკრულების შესრულების შემთხვევაში უნდა მიეღო, კერძოდ:
- 4.2.1. მოპასუხემ დაარღვია ხელშეკრულების 9.3. მუხლის პირველი წინადადება, რომლის თანახმად მას ეკრძალებოდა მესამე პირებთან ანალოგიური ხელშეკრულების გაფორმება. მოპასუხემ კი ხელშეკრულების დადებიდან 2 თვეში ანალოგიური ხელშეკრულება გააფორმა შპს „ჯ-----“ -თან, რომელშიც უკვე შეცვლილი იყო მომსახურების ანაზღაურების ტარიფები და აღარ იყო მითითება მესამე პირებთან ანალოგიური კონტრაქტის დადების დაუშვებლობაზე. კომპანიამ ანალოგიური ხელშეკრულებები გააფორმა ასევე სხვა საწარმოებთანაც;
- 4.2.2. მოპასუხემ წარდგენილი პროექტები არ დაამტკიცა და მოსარჩელეს არ მიეცა მუშაობის საშუალება. კომპანიამ უპასუხოდ დატოვა გ----- ა-----ისა და მ----- ლ-----ის ინსტრუქციის შესაბამისად შევსებული ელექტრონული ფოსტით გაგზავნილი დოკუმენტები;
- 4.2.3. მოპასუხე არაეფექტურად წარმართავდა სახელმწიფოსთან ურთიერთობას, ხელშეკრულების თანახმად გარემოს დაცვის ეროვნულ სააგენტოში დოკუმენტაციის წარდგენა მოპასუხეს ევალებოდა, მაგრამ მას რაიმე დოკუმენტი სააგენტოში არ წარუდგენია. ყოველგვარი გაუგებრობის გამოსარიცხად და პროცესების დასაჩქარებლად, კონტრაქტორმა თავისი ინიციატივით წარადგინა შესაბამისი დოკუმენტაცია გარემოს დაცვის

ეროვნულ სააგენტოში, მაგრამ მაინც ვერ მიიღო მუშაობის უფლება (სასამართლომ არ დააკმაყოფილა მოსარჩელის შუამდგომლობა მტკიცების ტვირთის შეტრუნების თაობაზე, რომ მოპასუხისაგან და შემოსავლების სამსახურიდან გამოეთხოვა შესაბამისი მტკიცებულებები მესამე პირებთან დადებული ანალოგიური ხელშეკრულებების შესრულების შესახებ, კერძოდ მიღება-ჩაბარების აქტები), მოსარჩელე აღმოჩნდა უთანასწორო მდგომარეობაში და ვეღარ შეძლო მიუღებელი შემოსავლების სრული თანხის გამოანგარიშება;

4.2.4. კონტრაქტორის განმარტებით, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკიდან გამომდინარე (იხ. სუსგ-ები: #ას-848-806-2013; # 3კ/629-01, #ას-509-893-06; #ას-218-210-2013) მიუღებელ შემოსავალში იგულისხმება ერთობლივი შემოსავალი ყოველგვარი გამოქვითვის გარეშე, რაც მოსარჩელისათვის, მისივე გაანგარიშებით, შეადგენს 7 მილიონ აშშ დოლარს.

5. მოპასუხის შესაგებელი

5.1. კომპანიამ წერილობით წარდგენილი შესაგებლით სარჩელი არ ცნო და უსაფუძვლოდ მიიჩნია იგი (იხ. მოპასუხის შესაგებელი - ტ. 3, ს.ფ. 2-23);

5.2. მოპასუხემ მხარეთა შორის არსებული სახელშეკრულებო ურთიერთობა მანგანუმის მადნეულის შეგროვებასთან და მის სამთო მინაკუთვნიზე მანგანუმის კონცენტრატად გადამუშავებასთან დაკავშირებით დაადასტურა და განმარტა:

5.2.1. კომპანიამ კონტრაქტორს (მოსარჩელეს) ხელშეკრულების შესრულების მიზნით, ავანსის სახით, 478 067. 08 ლარი გადაურიცხა. მოსარჩელეს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სამუშაოების შესრულებისათვის აუცილებელი პროექტი არ წარუდგენია და, შესაბამისად, კომპანიამ მას კოორდინატები ვერ დაუმტკიცა. ხელშეკრულების გაფორმების შემდეგ აღმოჩნდა, რომ კონტრაქტორს (მოპასუხეს) სათანადო ტექნიკა და აღჭურვილობა, რაც მადნის მოპოვებისათვის იყო საჭირო, არ გააჩნდა;

5.2.2. მხარეთა შეთანხმებით, მოსარჩელეს ავანსის სახით გადაურიცხა თანხა ტექნიკის შეძენისა და მომსახურების ეფექტურად გასაწევად, მაგრამ მოსარჩელემ აღნიშნული თანხა არამიზნობრივად გამოიყენა. ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესასრულებლად, კონტრაქტორი არასათანადო კვალიფიკაციის, გამოცდილებისა და უნარის მქონე საწარმოა;

5.2.3. მიუხედავად აღებული გარანტიისა, რომ მოსარჩელეს აქვს შესაბამისი ტექნოლოგია და რესურსები, დადგენილია, რომ მის საკუთრებაში არ არსებობს არავითარი ტექნიკა ან სხვა რეგისტრირებული მოძრავი რესურსი. მოსარჩელეს არ წარუდგენია ხელშეკრულების მე-4 მუხლით განსაზღვრული და დამუშავებული პროექტი, რომ მოპასუხეს მისი დამტკიცება შეძლებოდა;

- 5.2.4. მხარეებს შორის დადებული ხელშეკრულება შეტყობინებების და კომუნიკაციის ელექტრონული ფოსტით გაგზავნას არ ითვალისწინებდა, აღნიშნულზე მხარეები არ შეთანხმებულან;
- 5.2.5. მოპასუხეს ხელშეკრულების 9.3 მუხლი არ დაურღვევია. მხარეები შეთანხმდნენ, რომ მოპასუხე კომპანია მესამე პირებთან, ამ ხელშეკრულების საგანთან დაკავშირებით, ანალოგიურ ხელშეკრულებას არ გააფორმებდა, ანუ იმ ტერიტორიაზე, რომელსაც კომპანია (მოპასუხე) დაუმტკიცებდა კონტრაქტორს (მოსარჩელეს) პროექტის წარდგენის შემთხვევაში, რაც არ განხორციელებულა;
- 5.2.6. ხელშეკრულების შესაბამისად, თუკი კომპანია (მოპასუხე) დაარღვევდა ხელშეკრულების პირობებს, იგი ვალდებული იქნებოდა ხელშეკრულების შეწყვეტის დღიდან მინიმალური მოთხოვნის შესასრულებელი თანხა გადაეხადა და არ შეიძლება ზიანის ოდენობა სხვა კონტრაქტორების მიერ შესრულებული სამუშაოებით მიღებული შემოსავლების შესაბამისად განისაზღვროს;
- 5.2.7. მოპასუხეს 2014 წლის 2 აპრილის ხელშეკრულება არ დაურღვევია. მოპასუხე მოგებაზე, ხარჯების ოპტიმიზაციასა და წარმოების გაზრდაზე ორიენტირებული კომპანიაა, ამიტომ იგი დაინტერესებული იყო, რომ კონტრაქტორს (მოსარჩელეს) ნაკისრი ვალდებულებები შეესრულებინა და რაც შეიძლება მეტი მადანი მოეპოვებინა, რის გამოც კონტრაქტორს, ავანსის სახით, თანხაც გადაერიცხა.

6. ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილება და დასკვნები

- 6.1 ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 2016 წლის 4 აგვისტოს გადაწყვეტილებით კონტრაქტორის სარჩელი მოპასუხე კომპანიის წინააღმდეგ, ამ უკანასკნელისათვის თანხის გადახდის დაკისრებისა და მიყენებული ზიანის ანაზღაურების თაობაზე არ დაკმაყოფილდა.
- 6.2. რაიონულმა სასამართლომ დავის მოსაწესრიგებლად სსკ-ის 316-ე, 317-ე, 394-ე, 411-ე, 412-ე, 629-ე, 633-ე მუხლები და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდეგში: სსსკ) მე-4, 53-ე, 102-ე, 105-ე მუხლები გამოიყენა. რაიონულმა სასამართლომ ამ განჩინების 1-2 პუნქტებში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები - უდავოდ, ხოლო 3-3.5 ქვეპუნქტებში ასახული ფაქტობრივი გარემოებები სადავოდ მიიჩნია.
- 6.3. რაიონული სასამართლოს განმარტებით, სსკ-ის 629-ე მუხლის თანახმად, მხარეთა შორის ნარდობის ხელშეკრულება გაფორმდა.
- 6.4. რაიონული სასამართლოს შეფასებით, მოსარჩელის მიერ წარდგენილი ელექტრონული ფოსტით განხორციელებული მიმოწერა არ წარმოადგენს სამუშაო პროექტის კომპანიისათვის წარდგენის დამადასტურებელ

მტკიცებულებას ხელშეკრულების მე-2 დანართის შესაბამისად, რაც ასევე დასტურდებოდა მოწმე ლ-----ის ჩვენებით, რომელიც მოპასუხე კომპანიის მენეჯმენტის ქმედებებს მართავდა და აკონტროლებდა.

6.5. სასამართლო სხდომაზე მხარეთა განმარტებით და მოწმე ლ-----ის ჩვენებით დადგინდა, რომ მოსარჩელეს არ აღმოაჩნდა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სამუშაოების შესასრულებელი ტექნიკა-აღჭურვილობა, რათა მას შესაბამისი ტექნიკის დაქირავება და სამუშაოების დაწყება უზრუნველყო. სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ მოსარჩელეს მადნის მოპოვების სამუშაოები, ხელშეკრულების ფარგლებში, არ უწარმოებია და ავანსის სახით თანხის გადახდის სანაცვლოდ რაიმე პროდუქცია არ შეუქმნია, მოპასუხისათვის არ მიუწოდებია.

6.6. სასამართლოს შეფასებით მოპასუხეს არ დაურღვევია ხელშეკრულების 9.3. მუხლის მოთხოვნები, რადგან ის არ იყო მოსარჩელისათვის ექსკლუზიური უფლების მიმნიჭებელი პირობა. დასახელებული სახელშეკრულებო პირობა არეგულირებდა საკითხს, რომ ვერც ერთი მესამე პირი ვერ აწარმოებდა სამუშაოებს იმ ტერიტორიაზე, სადაც მოსარჩელე განახორციელებდა სამუშაოებს მოპასუხისათვის წარდგენილი და დამტკიცებული პროექტის შესაბამისად.

6.7. რაიონული სასამართლოს შეფასებით, მოპასუხის მიერ სხვა კონტრაქტორებთან ანალოგიური ხელშეკრულების დადებას ხელი არ შეუშლია მოსარჩელის მიერ მასთან დადებული ხელშეკრულების შესრულებაში. კერძოდ, მოსარჩელეს ავანსის სახით ჩაერიცხა თანხა, თუმცა, მას რაიმე სამუშაოები არ განუხორციელებია.

6.8. რაიონულმა სასამართლომ განმარტა, რომ მართალია, სსკ-ის 394.1-ე მუხლით გათვალისწინებული მოთხოვნის შეუსრულებლობა უკვე ვალდებულების დარღვევაა, მაგრამ სხვა საკითხია, მოჰყვება თუ არა მას მოვალის პასუხისმგებლობა. თუკი მოსარჩელე უშვებს ვარაუდს, რომ მოპასუხემ დაარღვია ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულება, რაც სასამართლო სხდომაზე მოსარჩელემ ვერ დაადასტურა, ამ უკანასკნელმა უნდა დაამტკიცოს, რომ მის მიერ განცდილი ზიანი არის ხელშეკრულების დარღვევის ჩვეულებრივი და ნორმალური შედეგი. ზიანის სავარაუდოობა დგინდება გონივრულობის თვალსაზრისით და კონკრეტული ხელშეკრულების დამრღვევის სუბიექტური შესაძლებლობებით არ განისაზღვრება. მოვალემ ზიანი ყოველთვის უნდა აანაზღაუროს, მაგრამ ხელშეკრულებით ნაკისრი რისკის ფარგლებში;

6.9. სსკ-ის 411-ე, 412-ე მუხლებზე დაყრდნობით სასამართლომ განმარტა, რომ მხარეთა შორის მტკიცების ტვირთის განაწილების პრინციპიდან გამომდინარე, მოსარჩელე ვალდებულია დაამტკიცოს მოპასუხის მხრიდან ვალდებულების დარღვევის ფაქტი, ზიანის არსებობა და მისი მოცულობა,

ასევე, მიზეზობრივი კავშირი ქმედებასა და დამდგარ შედეგს შორის, ანუ მოპასუხის ქმედება უნდა იყოს არა მარტო ბრალეული, არამედ - ზიანის გამომწვევიც. ასეთი გარემოებების დამტკიცება მოსარჩელემ ვერ შეძლო. ასევე მოსარჩელემ უტყუარი მტკიცებულებებით ვერც ის დაადასტურა, თუ რა ოდენობის მატერიალური ზიანი მიიღო მან. ზიანის ანაზღაურების ინსტიტუტი ემსახურება არა ზიანის მიმყენებლის დასჯას, არამედ იმ დანაკლისის შევსებას, რომელიც ვალდებულების დარღვევის შედეგად სხვა პირს მიაღდა. მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელემ ვერ დაამტკიცა, როგორ მიიღო მან 7 მილიონი აშშ დოლარის მატერიალური ზიანი მაშინ, როცა მას არავითარი სამუშაოები არ განუხორციელებია.

7. მოსარჩელის სააპელაციო საჩივრის საფუძვლები

- 7.1. კონტრაქტორმა სააპელაციო წესით გაასაჩივრა რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილება, მისი გაუქმება და, ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება მოითხოვა. აპელანტმა ასევე მოითხოვა ა) ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 2016 წლის 24 მარტის საოქმო განჩინების გაუქმება, რომლითაც მოსარჩელეს უარი ეთქვა საქართველოს შემოსავლების სამსახურიდან შესაბამისი საგადასახადო დოკუმენტაციის გამოთხოვაზე და ბ) ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 2016 წლის 25 მაისის საოქმო განჩინების გაუქმება, რომლითაც მოსარჩელეს უარი ეთქვა დამატებითი მტკიცებულებების/დოკუმენტაციის წარდგენის მოპასუხისთვის დავალებასთან დაკავშირებით (მიღება-ჩაბარების აქტები) დაყენებული შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე.
- 7.2. აპელანტის განმარტებით, სასამართლომ თავისივე მოქმედებებით დაარღვია მოსარჩელის უფლებები და არ დააკმაყოფილა მთელი რიგი შუამდგომლობები, რამაც საბოლოოდ გასაჩივრებული გადაწყვეტილების უკანონობა განაპირობა. რეალურად, სასამართლომ საქმისთვის უმნიშვნელოვანესი არაერთი შუამდგომლობის უარყოფით მოსარჩელე სამართლიანი სასამართლო პროცესის მიღმა დატოვა, რაც ცალსახად იწვევს მიღებული გადაწყვეტილების გაუქმებას.
- 7.3. საოქმო განჩინებების გაუქმების მოთხოვნის ნაწილში აპელანტმა განმარტა, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ მოსარჩელეს არ მისცა შესაძლებლობა, სრულად გამოერკვია მოპასუხის ხელთ არსებული და სასამართლო პროცესზე შეგნებულად წარმოუდგენელი მტკიცებულებები. საქმეში არსებული მტკიცებულებებით, რომელიც თავად მოპასუხე კომპანიამ წარმოადგინა, ცალსახად დასტურდებოდა, რომ ამ უკანასკნელმა არათუ იცრუა, როდესაც განაცხადა, რომ არ ჰქონდა საქონლის მიღება-ჩაბარების

აქტები, არამედ ფაქტობრივად, სასამართლო შეცდომაში შეიყვანა და ხელი შეუშალა საქმის ობიექტურ განხილვას. ამის პარალელურად, საქმის განმხილველმა სასამართლომ (მიუხედავად იმისა, რომ მოპასუხე კომპანიის არაკეთილსინდისიერება სახეზე იყო), ობიექტურად არ შეაფასა და დამატებით არ გამოითხოვა ის მიღება-ჩაბარების აქტები, რომელიც მოპასუხის განცხადებით, მას არ ჰქონდა და ვერც ექნებოდა, თუმცა, მის მიერვე წარდგენილ საგადასახადო დოკუმენტებში ცალსახად იყო მითითებული. შემოსავლების სამსახურიდან შესაბამისი დეკლარაციების გამოთხოვის შემთხვევაში, ცალსახად და ნათლად დადასტურდებოდა მოპასუხის მიერ წარდგენილი დოკუმენტაციის წინააღმდეგობრივი ხასიათი, რაც, ცხადია, კიდევ ერთი მტკიცებულება იქნებოდა მოსარჩელის სასარგებლოდ. სასამართლომ აღნიშნული შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარით ფაქტობრივად ყველა გზა მოუჭრა მოსარჩელეს, ემტკიცებინა მიუღებელი შემოსავლის კონკრეტულ თანხაში გამოსახული ოდენობის არსებობა. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე გამოიკვეთა სსსკ-ის 136-ე მუხლის მე-5 ნაწილის ნორმატიული შინაარსი, რაც შესაბამის შედეგს - მოპასუხისათვის მტკიცების ტვირთის დაკისრებას იწვევდა, თუმცა, სასამართლომ სრულიად უსაფუძვლოდ არ დააკმაყოფილა მოსარჩელის შუამდგომლობა. ფაქტობრივად, სასამართლომ შეუძლებელი გახადა მოსარჩელის მიერ მიუღებელი შემოსავლის დაანგარიშება;

7.4. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების კანონიერებასთან დაკავშირებით აპელანტმა მიუთითა:

7.4.1. სასამართლომ არასწორად შეაფასა მოსარჩელესა (აპელანტსა) და მოპასუხეს შორის დადებული ხელშეკრულების 9.3. მუხლი, რომელიც, შეიძლება ითქვას, ცალსახად ექსკლუზიურ უფლებას ანიჭებდა მოსარჩელეს, რათა მხოლოდ მას მოეპოვებინა მადანი და განეხორციელებინა შესაბამისი სამუშაოები;

7.4.2. თავად მოპასუხე არ უარყოფს, რომ მან ხელშეკრულებები გააფორმა არაერთ მეწარმე სუბიექტთან. ხელშეკრულების შინაარსი აბსოლუტურად ისეთივე იყო, როგორიც დაიდო მოსარჩელესთან, თუმცა, იმ გამონაკლისით, რომ არც ერთ იმ ხელშეკრულებაში, რომელიც დადებულია სხვადასხვა კომპანიებთან, აპელანტთან დადებული ხელშეკრულების 9.3 მუხლის მსგავსი ჩანაწერი არ გვხვდება, ანუ მოპასუხემ აპელანტთან ექსკლუზიური ხელშეკრულება დადო, მხოლოდ აპელანტი იყო ერთადერთი

მეწარმე სუბიექტი, რომელსაც შეეძლო ექსკლუზიურად განეხორციელებინა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სამუშაოები. სხვა შემთხვევაში, თუ მივიჩნევთ, რომ აპელანტი წარმოადგენდა ჩვეულებრივ კონტრაქტორს (როგორც მაგალითად ის კომპანიები, რომლებმაც შემდეგ დადეს მოპასუხესთან ხელშეკრულებები), მაშინ გაუგებარია, რატომ მოხდა აპელანტთან დადებულ ხელშეკრულებაში 9.3 მუხლის დეფინიცირება. ცხადია, რომ მოპასუხე კომპანიამ აპელანტთან დადო ექსკლუზიური ხელშეკრულება, ანუ მხოლოდ და მხოლოდ აპელანტი იყო უფლებამოსილი, ეწარმოებინა სამუშაოები, თუმცა, შემდეგ კონტრაქტორისათვის აბსოლუტურად გაუგებარი მიზეზებით მოხდა ისე, რომ მოპასუხე კომპანიამ აპელანტი სამუშაო ტერიტორიაზე არ შეუშვა და ამის პარალელურად გააფორმა რამდენიმე ხელშეკრულება, სადაც უკვე აღარ გაითვალისწინა მოსარჩელესთან დადებული სახელშეკრულებო პირობა - 9.3 მუხლის მსგავსი შინაარსი;

7.4.3. აპელანტის მტკიცებით, სასამართლოს მსჯელობა სცდება საქმეში არსებული მტკიცებულებების ფარგლებს. კერძოდ, საქმეში წარდგენილია ელექტრონული მიმოწერა, რომელიც ცალსახად ადასტურებს, რომ აპელანტის წარმომადგენლები ცდილობდნენ, მოპასუხე კომპანიისთვის წარედგინათ პროექტი და შემდეგ მომხდარიყო ამ პროექტის დამტკიცება, თუმცა, მოპასუხის არაკეთილსინდისიერი დამოკიდებულებით აღნიშნული ვერ მოხერხდა. რაც შეეხება პროექტის წერილობით წარდგენის სავალდებულობას - „ელექტრონული ხელმოწერისა და ელექტრონული დოკუმენტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის „ა“ პუნქტი წერილობითი დოკუმენტის ორ სახეს აღიარებს ესენია: ელექტრონული დოკუმენტი და მატერიალური დოკუმენტი. შესაბამისად, მითითებული კანონის თანახმად, ელექტრონული დოკუმენტი არის წერილობითი დოკუმენტი. ამგვარად, სასამართლოს არ უნდა გაეზიარებინა მოპასუხე კომპანიის პოზიცია იმასთან დაკავშირებით, რომ ელექტრონულად გაგზავნილი შეტყობინება არ არის სამართლებრივი ძალის მქონე. გარდა ამისა, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკით, სრულიად დასაშვებია მხარეთა შორის ელექტრონული კომუნიკაციის საშუალებით ურთიერთობა. მეტიც, ასეთი სახის მტკიცებულებები დასაშვებად მიიჩნევა და მასზე სასამართლო მსჯელობს ისე, როგორც ნებისმიერ სხვა მტკიცებულებაზე;

7.4.4. აპელანტის მტკიცებით, საქმეში წარდგენილია დოკუმენტაცია, სადაც მითითებულია, რომ მოპასუხე კომპანიის დირექტორის ბატონი ლოზინკის მიერ ხელმოწერილი და დამტკიცებულია მადნის მოპოვების კონტურები, სადაც აპელანტს უნდა ემუშავა, მაგრამ მოპასუხის არაკეთილსინდისიერი ქმედებით ვერ იმუშავა. შესაბამისად, ეს ფაქტი საერთოდ გამორიცხავს სასამართლოს იმ მსჯელობას რომ აპელანტის მიერ შესაბამისი დოკუმენტაცია და ხელშეკრულების შესრულებისთვის შეთანხმებული დოკუმენტები სათანადო წესით არ იყო წარდგენილი. მოსარჩელეს კონტურები დამტკიცებული ჰქონდა შესაბამისი ხელმოწერით, თუმცა, მიუხედავად ამისა, აპელანტმა სამუშაოს შესრულება მოპასუხე კომპანიის ბრალეული მოქმედებით ვერ შეძლო. აღნიშნულზე სასამართლომ საერთოდ არ გაამახვილა ყურადღება და სათანადოდ არ გამოიკვლია საქმის მასალები;

7.4.5. სასამართლომ სამართლებრივად აბსოლუტურად არასწორად შეაფასა მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულება. მოსარჩელე კომპანიას სურს სასამართლოს ყურადღება გაამახვილოს იმ გარემოებაზე, რომ მოსარჩელესა და მოპასუხე კომპანიას შორის დადებული ხელშეკრულება წარმოადგენს მომსახურების ხელშეკრულებას და არა - ნარდობის ხელშეკრულებას. ხელშეკრულების ნარდობად კვალიფიკაციით სასამართლოს სურდა იმ ფაქტობრივი გარემოების არაპირდაპირი დადასტურება, რაზეც მოპასუხე მუდმივად აპელირებდა: საყოველთაოდ ცნობილია, რომ მენარდეს უნდა გააჩნდეს ნარდობის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ნაკეთობის შექმნისა, თუ სხვა სამუშაოს შესრულებისათვის საჭირო ტექნიკური შესაძლებლობა, რაც სსკ-ის 629-ე მუხლიდან გამომდინარეობს;

7.4.6. აპელანტი არ ეთანხმება რაიონული სასამართლოს, ამ განჩინების 6.5. ქვეპუნქტში დასახელებულ, შეფასებას და აღნიშნავს, რომ შემკვეთის მიერ 2014 წლის 8 აპრილს თანხის გადმორიცხვა მოხდა MN Georgia. Ore Concentrate extraction and enrichment, ka = საქონლის ღირებულება ინვ #1, მიზნით. შესაბამისად, გაუგებარია რაზე დაყრდნობით აცხადებს მოპასუხე და შემდეგ - სასამართლო, რომ საავანსო თანხას ტექნიკის შეძენის მიზანი ჰქონდა;

7.4.7. აპელანტის მტკიცებით, მის კომპანიას არ მიეცა შესაძლებლობა, ობიექტურად დაეთვალია ზიანი, რომელიც მან მოპასუხე კომპანიის

ბრალეული ქმედებით განიცადა. მოსარჩელეს (აპელანტს) უარი ეთქვა საგადასახადო ორგანოდან შესაბამისი მტკიცებულებების გამოთხოვაზე. ასევე, სასამართლომ უსაფუძვლოდ არ გაათავისუფლა კონტრაქტორი მის მიერ სარჩელში დაფიქსირებული მოთხოვნის ოდენობის (შვიდი მილიონი აშშ დოლარის) ნამდვილობის და გონივრულობის მტკიცების ტვირთისაგან. შესაბამისად, შედეგი, რომელიც სასამართლოს მიერ უსაფუძვლო და დაუსაბუთებელ საოქმო განჩინებებს მოჰყვა, განპირობებული იყო ამ უკანონო საპროცესო დოკუმენტებით.

8. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს განჩინება და დასკვნები

- 8.1. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 6 ივლისის განჩინებით კონტრაქტორის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; უცვლელად დარჩა ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 2016 წლის 4 აგვისტოს გადაწყვეტილება; გაუქმდა ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 2016 წლის 24 მარტისა და 25 მაისის წინმსწრები (საოქმო) განჩინებები, შემოსავლების სამსახურიდან მტკიცებულებათა გამოთხოვასა და დამატებითი მტკიცებულებების წარმოდგენის მოპასუხისათვის დავალებაზე, მოსარჩელის შუამდგომლობების დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ.
- 8.2. სააპელაციო სასამართლოს 2017 წლის 27 იანვრის განჩინებით აპელანტის შუამდგომლობა შემოსავლების სამსახურიდან მტკიცებულებათა გამოთხოვის შესახებ დაკმაყოფილდა. საქართველოს შემოსავლების სამსახურიდან გამოთხოვილ იქნა საგადასახადო დეკლარაციები და მიღება-ჩაბარების აქტები 2014 წლის 1 აპრილიდან 2015 წლის 1 აპრილამდე, რომლებიც ადასტურებენ სადავო პერიოდში რა მოცულობის და რა პროცენტული შემცველობის მქონე მანგანუმის მადანი იქნა მოპასუხის მიერ მიღებული კონტრაქტორი კომპანიებისაგან, რომლებიც ეწევიან კარიერული წესით მადნის მოპოვებას.
- 8.3. შუამდგომლობა დაკმაყოფილდა სწორედ იმ სახითა და იმ შინაარსით, როგორაც იგი შუამდგომლობის ავტორის მიერ იყო დაყენებული. შუამდგომლობის დაკმაყოფილებას საფუძვლად დაედო ის ფაქტობრივი გარემოება, რომ თავად მოპასუხე კომპანიის მიერ წარდგენილი რიგი მტკიცებულებებიდან, მაგ.: 2015 წლის 14 აპრილს შპს „ფ-----ისა“ და მოპასუხის ურთიერთობის ამსახველი საგადასახადო ანგარიშფაქტურებიდან N ეა-3151548 (ტ. 4, ს.ფ. 379), N ეა-043151482 (ტ. 4, ს.ფ. 380), N ეა-043151443, N ეა-043151406 (ტ. 4, ს.ფ. 382), 2015 წლის 24 მარტის N ეა 042576205 და ა.შ. ირკვეოდა, რომ მხარეთა შორის საქონლით მომსახურებისას შედგა მიღება-

ჩაბარების აქტებიც, რომელთა წარდგენაზეც მოპასუხე მხარემ უარი განაცხადა იმ დასაბუთებით, რომ მიღება-ჩაბარების აქტი არ არის მკაცრი აღრიცხვის დოკუმენტი, რის გამოც იგი არ შენახულა და დღეის მდგომარეობით ასეთი დოკუმენტები კომპანიაში არ არსებობს.

8.4. საქართველოს შემოსავლების სამსახურიდან (მომსახურების დეპარტამენტიდან) 2017 წლის 16 თებერვალს წარმოდგენილი იქნა შემოსავლების სამსახურის ერთიანი ელექტრონული ბაზის 10.02.2017 წლის მდგომარეობით, კომპანიის მიერ წარდგენილი ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებლის გაანგარიშებები. ამასთან, საქართველოს შემოსავლების სამსახურის მიერ დამატებით გადმოგზავნილ იქნა ე.წ. სამსახურებრივი ბარათი, სადაც აღნიშნულია, რომ სასამართლოს განჩინებით დადგენილი ინფორმაციის გამოთხოვისათვის არსებითია განჩინებაში მითითებული იქნეს კონტრაქტორი კომპანიების დასახელება და საიდენტიფიკაციო კოდი, ამასთან განჩინებით მოთხოვნილი დოკუმენტებიდან (საგადასახადო დეკლარაციები და მიღება-ჩაბარების აქტები) საგადასახადო ორგანოში გადასახადების ადმინისტრირების საინფორმაციო სისტემაში დაცული მონაცემები მოიცავს მხოლოდ საგადასახადო დეკლარაციებს, რაც შეეხება მანგანუმის მადნის მიღება-ჩაბარების აქტებს აღნიშნული დოკუმენტები საგადასახადო ორგანოში არ ინახება.

8.5. საკითხის უკეთ გარკვევის მიზნით, სააპელაციო სასამართლოს მიერ 2016 წლის 16 მარტს მიღებული იქნა განჩინება, რომლითაც საქართველოს შემოსავლების სამსახურიდან მოწვეული იქნა სპეციალისტი, განჩინებაში დასმულ საკითხებთან დაკავშირებით სამართლებრივი დახმარების გასაწევად. სააპელაციო სასამართლოში 2017 წლის 2 აპრილს გამოცხადდა სპეციალისტი შემოსავლების სამსახურიდან (ა. ჭაჭიაშვილი), რომელმაც გასცა პასუხები სასამართლოსა და მხარეთა მიერ დასმულ შეკითხვებს.

8.5.1. სპეციალისტის განმარტებით, მათი სამსახურის მიერ წარდგენილი ე.წ. „ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისთვის მოსაკრებლის გაანგარიშებები“ ინფორმაციული თვალსაზრისით იგივეა, რაც საგადასახადო დეკლარაცია (საგადასახადო დეკლარაციებს დამუშავებული სახით სწორედ ეს სახე აქვს);

8.5.2. რაც შეეხება მიღება-ჩაბარების აქტებს, ასეთი დოკუმენტი შემოსავლების სამსახურში არ არსებობს, რაც იმასთანაა დაკავშირებული, რომ ამ ორგანიზაციებში არ მომხდარა საგადასახადო შემოწმება;

8.5.3. სასამართლოს შეკითხვაზე, პასუხობს თუ არა განჩინებაში დასმულ კითხვას შემოსავლების სამსახურის მიერ წარმოდგენილი დოკუმენტაცია? - სპეციალისტმა განმარტა, რომ არ პასუხობს;

8.5.4. აპელანტის (კონტრაქტორის) წარმომადგენელის კითხვის: მივიღებთ თუ არა განჩინებაში დასმულ კითხვებზე პასუხს, თუ შემოსავლების

სამსახურიდან გამოვითხოვთ ზედნადებებს და საგადასახადო ანგარიშ - ფაქტურებს? პასუხად სპეციალისტმა განმარტა: სხვა რაიმე ინფორმაცია (ზედნადებები, საგადასადო ანგარიშ-ფაქტურა) დამუშავებული სახით შემოსავლების სამსახურში არ არის. არის თუ არა ეს დოკუმენტები იმ ინფორმაციის შემცველი, რაც განჩინებაშია ასახული, სპეციალისტმა არ იცის, რადგან ინფორმაცია არ არის დამუშავებული.

8.6. აღნიშნულიდან გამომდინარე სააპელაციო სასამართლომ უსაფუძვლოდ მიიჩნია და არ დააკმაყოფილა აპელანტის შუამდგომლობა, რომლითაც მან მოითხოვა ზედნადებებისა და ანგარიშ-ფაქტურების გამოთხოვა შემოსავლების სამსახურიდან. სასამართლოს შეფასებით, შუამდგომლობა ეხებოდა ახალი მტკიცებულებების წარდგენას, რომლის გამოთხოვის თაობაზეც, მანამდე კონტრაქტორს არც პირველი და არც სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოებში შუამდგომლობა არ დაუყენებია. ამასთან, შუამდგომლობაზე უარის თქმის განმაპირობებელ ერთ-ერთ გარემოებად სააპელაციო სასამართლომ სპეციალისტის პასუხი მიიჩნია, რომელმაც განმარტა, რომ მან არ იცის ზედნადებები და საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა შეიცავს თუ არა განჩინებაში დასმულ კითხვაზე პასუხს, რადგან ეს ინფორმაცია შემოსავლების სამსახურში დამუშავებული არ არის.

8.7. სააპელაციო სასამართლომ სსსკ-ის მე-4 მუხლზე მითითებით აღნიშნა, რომ განსახილველ შემთხვევაში აპელანტმა მხარემ, რომლის სურვილიც იყო დაედასტურებინა გარკვეული გარემოება (რომ მიცემოდა შესაძლებლობა ზიანის დათვლისა) - სასამართლოს წინაშე იშუამდგომლა სრულიად კონკრეტული მტკიცებულებების საგადასახადო დეკლარაციისა და მიღება-ჩაბარების აქტების გამოთხოვა, რაც დაკმაყოფილდა კიდევ. მხარემ ზედნადებებისა და საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურების გამოთხოვა სააპელაციო სასამართლოს მთავარ სხდომაზე იშუამდგომლა, რაც კანონშესაბამისად არ დაკმაყოფილდა.

8.8. სააპელაციო სასამართლომ მთლიანად გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები და დამატებით დაადგინა შემდეგი: ერთ-ერთი სადავო ფაქტობრივი გარემოება მხარეთა შორის არის ის, წარუდგინა თუ არა მოპასუხე კომპანიას სათანადო პროექტი კონტრაქტორმა (მოსარჩელემ, აპელანტმა), რათა მომხდარიყო ამ პროექტის დამტკიცება და კონტრაქტორდ მისცემოდა სამუშაოთა განხორციელების შესაძლებლობა.

8.8.1. კონტრაქტორის მტკიცება (პროექტის დამტკიცებაზე უარის თქმის შესახებ) პირველი ინსტანციის სასამართლოში ეწინააღმდეგება მის მიერვე სააპელაციო სასამართლოში (სააპელაციო საჩივარშიც) დაფიქსირებულ იმ პოზიციასთან, რომ მან პროექტი წარადგინა, რომელიც დაამტკიცა კიდევ მოპასუხემ, თუმცა, კონტრაქტორმა მუშაობის დაწყება რეალურად მაინც ვერ

მოახერხა მოპასუხის მიერ ხელშეშლის გამო (იხ. ტ. 1, ს.ფ. 92). აპელანტის მტკიცება, რომ მას მუშაობაში ხელი თავად მოპასუხემ შეუშალა, სასამართლომ არ გაიზიარა და არ შეაფასა აღნიშნულ ფაქტზე მხარის მითითებას, სსსკ-ის 219-ე მუხლის დანაწესიდან გამომდინარე (იხ. დასახელებული ნორმის პირველი ნაწილი: „მხარეები შეზღუდული არიან, ახსნა-განმარტების მოსმენისას წარადგინონ ახალი მტკიცებულებები ან მიუთითონ ახალ გარემოებებზე, რომელთა შესახებაც არ ყოფილა მითითებული სარჩელსა თუ შესაგებელში ან საქმის მომზადების სტადიაზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა მათ შესახებ თავის დროზე საპატიო მიზეზით არ იყო განცხადებული“). სასამართლომ მიუთითა, რომ ეს პოზიცია აპელანტმა მხოლოდ სააპელაციო საჩივრით გააჟღერა და ახლად მითითებული ფაქტობრივი გარემოების დადასტურებისათვის მოწმის ჩვენებაზე მიუთითა.

8.9. მოსარჩელის მტკიცებაზე კომპანიასთან ხელმოწერილი ხელშეკრულების ექსკლუზიური პირობის შესახებ, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ კომპანიის მუშაობა ცალკეულ შემთხვევებში უნდა განხორციელებულიყო კონკრეტული ობიექტისა და კონკრეტული პროექტის ფარგლებში. სასამართლომ დაასკვნა, რომ ხელშეკრულების 9.3. პუნქტი არ უკრძალავდა კომპანიას გაეფორმებინა ანალოგიური ხელშეკრულებები, მაგრამ უკრძალავდა ხელშეკრულებების გაფორმებას სხვა კონტრაქტორებთან იმ ტერიტორიაზე, რომელ ტერიტორიაზეც შესაბამისი პროექტის წარდგენისა და დამტკიცების შემთხვევაში მოსარჩელე იმუშავებდა.

8.10. სააპელაციო სასამართლომ გაიზიარა რაიონული სასამართლოს სამართლებრივი შეფასება მხარეთა შორის გაფორმებული ხელშეკრულების ბუნებასთან დაკავშირებით, სსკ-ის 629-ე მუხლზე მიუთითა და განმარტა, რომ ხსენებული სახელშეკრულებო ურთიერთობა თავისი სამართლებრივი შინაარსით ყველაზე ახლოს სწორედ ნარდობის ხელშეკრულებასთან დგას, რის გამოც სადავო სამართლებრივი ურთიერთობა ნარდობის ხელშეკრულებად უნდა მიჩნეულიყო.

8.11. სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ მოსარჩელემ (კონტრაქტორმა) ვერ დაამტკიცა, რატომ ვერ შეძლო სამუშაოთა დაწყება შეთანხმებულ დროს; ასევე, ვერ დაამტკიცა, რომ სათანადო დროს კონტრაქტორი მზად იყო (ტექნიკა, აღჭურვილობა, კონტრაქტები მესამე პირებთან) ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესასრულებლად. მოსარჩელემ ვერ დაამტკიცა, რაში გახარჯა მისთვის ავანსად გადარიცხული თანხა (გახარჯა თუ არა იგი დანიშნულებისამებრ). მან ვერ შეძლო დაედასტურებინა მოპასუხის ბრალეულობა სახელშეკრულებო ურთიერთობის შეწყვეტაში, შესაბამისად, მოსარჩელისთვის ზიანის მიყენებაში. სრულიად დაუდასტურებელია ზიანის ის ოდენობა, რასაც მოსარჩელე მოპასუხისაგან ითხოვს მაშინ, როდესაც ამ უკანასკნელის ხელთ

არსებული თუნდაც პირველი ინსტანციის სასამართლოში მოპოვებული მტკიცებულებებით და სათანადო საპროცესო საშუალებების გამოყენებით, მოსარჩელეს შეეძლო მიეთითებინა არა ჰიპოთეტურ თანხაზე (7 000 000 აშშ დოლარის ექვივალენტურ ლარზე), არამედ - რეალურ თანხაზე, რომელიც მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემთხვევაში (რაც არ დადასტურდა), სასამართლოს მისცემდა ზიანის ოდენობის გონივრულობაზე მსჯელობის საშუალებას.

9. საკასაციო საჩივრის საფუძვლები

- 9.1. აპელანტმა საკასაციო წესით გაასაჩივრა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 6 ივლისის განჩინება, 2017 წლის 20 აპრილისა (შემოსავლების სამსახურიდან სასაქონლო ზედნაღებებისა და ანგარიშ-ფაქტურების გამოთხოვის თაობაზე აპელანტის შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ) და 21 ივნისის (სააპელაციო სასამართლოს 2017 წლის 26 იანვრის განჩინების სარეზოლუციო ნაწილის დაზუსტებისა და მისი განმარტების თაობაზე აპელანტის შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ) საოქმო განჩინებები, მათი გაუქმება და საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნება მოითხოვა.
- 9.2. კასატორის განმარტებით, ქუთაისის სააპელაციო სასამართლომ არასწორად შეაფასა მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულების კონკრეტული მუხლები; არასათანადოდ შეაფასა საქმეში წარდგენილი მტკიცებულებები, კონკრეტულად კი, ელექტრონული მიმოწერები და მხარეებს შორის არსებული კორესპონდენციები; სასამართლომ ურთიერთსაწინააღმდეგო შინაარსის საოქმო განჩინებები მიიღო, რომლებიც ეწინააღმდეგებოდა ადრე მიღებული განჩინების მიზნებს; სასამართლომ დაარღვია მხარეთა თანასწორუფლებიანობისა და შეჭიბრობითობის პრინციპები;
- 9.3. კასატორმა გაიმეორა სააპელაციო საჩივარში გამოთქმული, ამ განჩინების 7.2-7.3 ქვეპუნქტებში ასახული, პრეტენზიები და დამატებით აღნიშნა, რომ შემოსავლების სამსახურიდან შესაბამისი დოკუმენტების გამოთხოვის შემთხვევაში, ცალსახად და ნათლად დადასტურდებოდა მოპასუხის მიერ წარდგენილი დოკუმენტაციის წინააღმდეგობრივი ხასიათი, რაც, ცხადია, კიდევ ერთი მტკიცებულება იქნებოდა მოსარჩელის სასარგებლოდ. რაიონულმა სასამართლომ აღნიშნული შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარით ფაქტობრივად ყველა გზა მოუჭრა მოსარჩელეს, ემტკიცებინა მიუღებელი შემოსავლის კონკრეტულ თანხაში გამოსახული ოდენობის არსებობა, რაც სააპელაციო სასამართლომაც გაიზიარა;
- 9.4. კასატორი მიუთითებს, რომ 2017 წლის 20 აპრილს გამართულ სააპელაციო

სასამართლოს სხდომაზე სასამართლომ (სხდომის ოქმი, 11:25 წთ) თვითონვე განმარტა, რომ მოითხოვა საგადასახადო დეკლარაციები და მიღება-ჩაბარების აქტები, თუმცა, სანაცვლოდ მოსაკრებლის გაანგარიშების აქტები მიიღო. ამასთან, სასამართლომ პირდაპირ ჰკითხა შემოსავლების სამსახურის წარმომადგენელს, თუ რატომ არ იქნა ის დოკუმენტები წარდგენილი, რომელიც განჩინებით იყო მოთხოვნილი და არის თუ არა წარმოდგენილი ის დოკუმენტები, რომლებიც იმავე ინფორმაციის შემცველია, რა ინფორმაციაც სასამართლომ გამოითხოვა;

9.5. კასატორი მიიჩნევს, რომ 2017 წლის 26 იანვარს და 16 მარტს მიღებული საოქმო განჩინებები კანონიერი იყო, რადგან მიზნად ისახავდა შესაბამისი კონკრეტული ინფორმაციის მიღებას საქართველოს შემოსავლების სამსახურიდან, ანუ სასამართლომ წინამდებარე საქმეზე სწორი და ობიექტური გადაწყვეტილების გამოტანის მიზნით, ერთი მხრივ, მოითხოვა საგადასახადო ორგანოდან შესაბამისი დოკუმენტები და, მეორე მხრივ, მოიწვია სპეციალისტი, რაც მიზნად ისახავდა წარდგენილი დოკუმენტაციისა და საგადასახადო ორგანოში არსებული ინფორმაციის გაანალიზებას. უმთავრესი კითხვა, რაზედაც სასამართლოს უნდა გაეცა პასუხი იმაში მდგომარეობდა, რომ კომპანიის მიერ მოთხოვნილი ინფორმაცია, ზოგადად დაცული იყო თუ არა საგადასახადო ორგანოში და სასამართლოსათვის მისივე განჩინებების საფუძველზე წარმოდგენილ დოკუმენტები პასუხობდა თუ არა მათი წარმოდგენის განჩინებით განსაზღვრულ მიზნებს;

9.6. სააპელაციო სასამართლომ გააუქმა ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს განჩინება, რომლითაც არ მოხდა იმ მტკიცებულების გამოთხოვა საგადასახადო ორგანოდან, რომლის საშუალებითაც უნდა მომხდარიყო აპელანტი კომპანიის უფლებების სათანადოდ განხორციელება. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლოს 2017 წლის 26 იანვრის განჩინების მიზანი იყო ის, რომ შემოსავლების სამსახურიდან მიღებულიყო ინფორმაცია, რომელიც საშუალებას მისცემდა, ერთი მხრივ, აპელანტს, რომ დაეთვალა მიუღებელი შემოსავლის ოდენობა და, მეორე მხრივ, სასამართლოს საქმის სრულ სურათს წარმოუჩენდა. სასამართლოს 2017 წლის 26 იანვრისა და 16 მარტის განჩინებების ერთადერთი მიზანი იყო - გარკვეულიყო სასამართლოში წარდგენილი საგადასახადო დოკუმენტები იძლეოდა თუ არა იმის დადგენის შესაძლებლობას, რომ განსაზღვრულიყო - სადავო პერიოდში რა მოცულობის და რა პროცენტული შემცველობის მქონე მანგანუმის მადანი მიიღო მოპასუხემ სხვა კონტრაქტორი კომპანიებისგან, რომლებიც ეწევიან კარიერული (ღია) წესით მადნის მოპოვებას. ამგვარად, სასამართლოს მიერ მიღებული განჩინებები სწორედ უშუალოდ აღნიშნული ინფორმაციის გარკვევას ისახავდა მიზნად, რასაც კასატორის მტკიცებით, გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს განსახილველი საქმის სწორად და ობიექტურად

განხილვისათვის, რაც სააპელაციო სასამართლომაც გაიზიარა. სწორედ აღნიშნულს მოჰყვა სასამართლოს მიერ 2017 წლის 26 იანვარს შესაბამისი განჩინების მიღება. სამართლებრივი თვალსაზრისით, ლოგიკური ბმა 2017 წლის 26 იანვრისა და 16 მარტის განჩინებებს შორის იყო საგადასახადო ორგანოში დაცული მონაცემების გამოთხოვა და შეფასება. ამასთან, ერთმნიშვნელოვნად უნდა ითქვას, რომ ის დოკუმენტები, რაც საგადასახადო ორგანომ წარადგინა, ვერც სასამართლოს და ვერც მხარის მიზნებსა და ინტერესებს ვერ პასუხობდა. სწორედ ამიტომ დასჭირდა სასამართლოს შემოსავლების სამსახურიდან სპეციალისტის მოწვევა;

9.7. საქართველოს შემოსავლების სამსახურიდან მოვლენილი სპეციალისტის განმარტების მიხედვით (სხდომის ოქმი 16:00 წთ), შემოსავლების სამსახურს მიაჩნია, რომ განჩინებით მოთხოვნილი საკითხების გარკვევას შემოსავლების სამსახურის მიერ წარმოდგენილი დოკუმენტები არ პასუხობდა. კასატორის მტკიცებით, ეს გარემოება წინამდებარე საქმეში ერთ-ერთი გადამწყვეტი მნიშვნელობისაა;

9.8. სააპელაციო სასამართლოს კითხვაზე, თუ რატომ ვერ პასუხობს განჩინებაში დასმულ ამოცანას შემოსავლების სამსახურის მიერ წარდგენილი დოკუმენტები, სპეციალისტმა განმარტა: „ჯერ ერთი მიღება-ჩაბარების აქტები არ გვაქვს და თან რაც წარმოვადგინეთ არ არის პასუხისმგებელი რაც სასამართლომ დაგვავალა. განჩინებაში დასმულ საკითხს ვერ პასუხობს ეს ინფორმაცია“ (სხდომის ოქმი 16:35-16:50 წთ). კასატორს მიაჩნია, რომ ის რისთვისაც მოიწვიეს სპეციალისტი - მიეწოდებინა სასამართლოსთვის ინფორმაცია ზოგადად, რა სახის დოკუმენტები ინახებოდა იმ საკითხებზე, რაც კონტრაქტორს აინტერესებდა, შესრულდა, თუმიცა, სასამართლომ აღნიშნული გარემოებას არასწორად და არაობიექტურად შეაფასა;

9.9. კასატორის პრეტენზია იმას ეხება, რომ სპეციალისტის განმარტება, რომ სასამართლოს მიერ გამოთხოვილი დოკუმენტები ვერ პასუხობდა სააპელაციო სასამართლოს განჩინების მიზანს, ცალსახა და ერთმნიშვნელოვანი იყო, შესაბამისად, საჭირო იყო დაზუსტება. იმისთვის, რომ კასატორს და სასამართლოს მიეღოთ ის ინფორმაცია, რაც მოსარჩელეს სურდა, ვერ მოხდებოდა სასამართლოს 2017 წლის 26 იანვრის განჩინების სარეზოლუციო ნაწილის საფუძველზე, რომელშიც დაშვებული იყო გაუმართლებელი ტექნიკური შეცდომები, მაგალითად, მითითებული არ იყო იმ კომპანიების საიდენტიფიკაციო კოდები, რომელთა დოკუმენტაციასაც ითხოვდა სასამართლო. ამაზე შემოსავლების სამსახურის მიერ სასამართლოსათვის გამოგზავნილ დოკუმენტაციაშიც არის მითითება. შესაბამისად, საჭირო იყო განჩინების სარეზოლუციო ნაწილის დაზუსტება იმგვარად, რაც შესაძლებლობას მისცემდა შემოსავლების სამსახურს მოეკვლია და სასამართლოსთვის მიეწოდებინა საქმისათვის მნიშვნელობის

მქონე დოკუმენტაცია. შემოსავლების სამსახურის შესაბამისმა პირებმა სამსახურებრივ ბარათში დაფიქსირებული პოზიციით და, მეორე მხრივ, სპეციალისტმა ცალსახად მიუთითეს, რომ საჭირო იყო კომპანიების იდენტიფიცირება და სასაქონლო ზედნადებები იმისთვის, რომ მომხდარიყო განჩინების მიზნების შესრულება;

9.10. კასატორს მიაჩნია, რომ ზემოაღნიშნულ საკითხს ის გარემოებაც ამძაფრებს, რომ 2017 წლის 20 აპრილს, სააპელაციო სასამართლოს სხდომაზე სპეციალისტის განმარტებებიდან გამომდინარე დააყენა აპელანტმა (კონტრაქტორმა), შუამდგომლობა, რომელიც ლოგიკური იყო, როგორც სამართლებრივად ისე ფაქტობრივად, რადგან 2017 წლის 26 იანვრის განჩინების მიზანი და სარეზოლუციო ნაწილის შეუსაბამობა სწორედ 20 აპრილს დაყენებული შუამდგომლობით უნდა გამოსწორებულიყო. კერძოდ, 2017 წლის 20 აპრილს სასამართლოს სხდომაზე აპელანტმა იშუამდგომლა საგადასახადო ორგანოდან გამოთხოვილი ინფორმაციის სრულყოფილად მიღების მიზნით, შემოსავლების სამსახურიდან გამოთხოვილიყო შემდეგი დოკუმენტაცია: ა) საგადასახადო დეკლარაციები, ბ) დამატებითი ღირებულების გადასახადის ანგარიშ-ფაქტურები და გ) ზედნადებები, რაც ადასტურებს შპს „ფ-----ისგან“ (ს/კ: 4-----), შპს „G-----.T“-გან(ს/კ: 4-----) და შპს „ს-----ისგან“ (ს/კ: 4-----), მოპასუხის მიერ ღია კარიერული წესით მოპოვებული მადნის მიღებას 2014 წლის 1 აპრილიდან 2015 წლის 1 აპრილამდე პერიოდში. შესაბამისად, ამ შუამდგომლობით აპელანტმა სწორედ საგადასახადო სპეციალისტის განმარტებების შემდეგ მიუთითა სასამართლოს ის, რაც 2017 წლის 26 იანვრის განჩინების მიზნებსა და ამოცანას პასუხობდა;

9.11. კასატორს მიაჩნია, რომ ზემოხსენებული შუამდგომლობით მოთხოვნილ იქნა მხოლოდ განჩინების სარეზოლუციო ნაწილის დაზუსტება, რაც განსაკუთრებულ საყურადღებოა, რადგან 2017 წლის 20 აპრილს აპელანტის შუამდგომლობის მიზანი იყო 2017 წლის 26 იანვარს სააპელაციო სასამართლოს მიღებული განჩინების სარეზოლუციო ნაწილის შევსება/ჩამოყალიბება. აღნიშნული შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმით, სააპელაციო სასამართლო 2017 წლის 26 იანვრის განჩინებას შეეწინააღმდეგა, როდესაც მიუთითა, რომ შუამდგომლობას არ აკმაყოფილებდა მხარეთა შეჯიბრებითობის პრინციპიდან გამომდინარე. კასატორი აკრიტიკებს სააპელაციო სასამართლოს 2017 წლის 20 აპრილის განჩინებას აპელანტის შუამდგომლობის უარყოფის თაობაზე, რადგან აღნიშნული არ არღვევდა მხარეთა შეჯიბრებითობის პრინციპს;

9.12. კასატორმა „ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენციის“ მე-6 მუხლის პირველი პუნქტზე, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილებებზე (DELCOURT v.

BELGIJA (Eur. Court H.R., 17. 1. 1970, Series A no. 11; *Mirigall Escolano and others v. Spain*, 38366/97, 2000), საქართველოს უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკაზე (სუსგ #ას-849-799-2015) მითითებით აღნიშნა, რომ განსახილველ შემთხვევაში სწორედ სამართლიანი სასამართლოს და სამართლიანი პროცესის არარსებობასთან გვაქვს საქმე, რამდენადაც სასამართლოს მოქმედებებით შეუძლებელი გახდა მოსარჩელის (კასატორის) უფლებების დაცვა. სასამართლომ უსაფუძვლოდ შეზღუდა მისი უფლებები, როდესაც მიიღო ორი ურთიერთსაწინააღმდეგო განჩინება და ფაქტობრივად კონტრაქტორს წაართვა იმის შესაძლებლობა, რომ კონკრეტული ფაქტობრივი გარემოება შესაბამისი მტკიცებულებით დაედასტურებინა;

9.13. საქართველოს კონსტიტუცია (ისევე, როგორც ადამიანის ძირითად უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის ევროპის კონვენცია) განამტკიცებს სასამართლო სამართალწარმოების ნებისმიერ ეტაპზე მხარეთა, ანუ პროცესის მონაწილეთა თანაბარ შესაძლებლობებს, რაც საბოლოო ჯამში მხარეთა თანასწორობაში ვლინდება. ვინაიდან განსახილველი საქმეში მოსარჩელე ფაქტობრივად ჩაყენებულია არასათანადო მდგომარეობაში, დაუცველია ზემოაღნიშნული ღირებულებები;

9.14. კასატორი არ ეთანხმება ქვემდგომი სასამართლოების შეფასებას ხელშეკრულების 9.3 მუხლთან დაკავშირებით და განმარტავს, რომ მოპასუხემ მადნეულის მოპოვების შესახებ ხელშეკრულება სხვა კომპანიებთანაც დადო. ხელშეკრულების შინაარსი აბსოლუტურად ისეთივე იყო, როგორიც დაიდო მოსარჩელესთან, თუმცა, იმ გამონაკლისით, რომ არც ერთ იმ ხელშეკრულებაში, რომელიც დადებულია სხვადასხვა კონტრაქტორებთან, კასატორთან დადებული ხელშეკრულების 9.3 მუხლის მსგავსი ჩანაწერი არ არსებობს. კასატორს მიაჩნია, რომ მასთან მოპასუხემ ექსკლუზიური ხელშეკრულება დადო, მხოლოდ იგი იყო ერთადერთი მეწარმე სუბიექტი, რომელსაც შეეძლო ექსკლუზიურად განეხორციელებინა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სამუშაოები. თუმცა, ცალსახაა, რომ მსგავსი ხელშეკრულებების სხვა პირებთან გაფორმებით მოპასუხე კომპანიამ დაარღვია ხელშეკრულებით (გენერალური ხელშეკრულებით) ნაკისრი ვალდებულება და ზიანი მიაყენა მოსარჩელეს (*იხ. ამ განჩინების 7.4.2 ქვეპუნქტი*);

9.15. სასამართლომ არასწორად შეაფასა საქმეში წარდგენილი ელექტრონული მიმოწერები, სადაც კასატორის (კონტრაქტორის) წარმომადგენელი პირდაპირ სთხოვს რეაგირებას მოპასუხე კომპანიის უფლებამოსილ წარმომადგენლებს, თუმცა, მიუხედავად ამისა, ისინი არავითარ მოქმედებებს არ ახორციელებდნენ იმისთვის, რომ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებები შეესრულებინათ. შესაბამისად, სასამართლოს შეფასება, რომ პროექტის დამტკიცების მიუხედავად, არ დადასტურდა, რომ სწორედ მოპასუხის ბრალეულობით მოხდა კონტრაქტორის მიერ სამუშაოთა

- დაწყების ხელშეშლა, არ არის სწორი. სააპელაციო სასამართლომ არათანმიმდევრულად და ზედაპირულად შეაფასა საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებები (იხ. ამ განჩინების 7.4.3-7.4.4 ქვეპუნქტები);
- 9.16. კასატორი არ იზიარებს ქვემდგომ სასამართლოთა სამართლებრივ შეფასებას მხარეთა შორის გაფორმებული ხელშეკრულების ნარდობის ხელშეკრულებად კვალიფიკაციასთან დაკავშირებით (იხ. ამ განჩინების 7.4.5 ქვეპუნქტი);
- 9.17. კასატორის მტკიცებით, განსახილველ შემთხვევაში ცალსახაა, რომ მოსარჩელეს ჰქონდა შესაძლებლობა ეწარმოებინა ის სამუშაოები, რაც გათვალისწინებული იყო მასსა და მოპასუხეს შორის დადებული გენერალური ხელშეკრულებით. შესაბამისად, ცალსახაა, რომ კონტრაქტორის მიერ შესასრულებელი სამუშაო გარკვეული ფინანსური სარგებლის მომტანი იქნებოდა მისთვის. ზოგადად, ვალდებულების შესრულების ლეგიტიმური სახელშეკრულებო ინტერესი სამართლებრივი დაცვის თვალსაზრისით, განსაკუთრებული სიკეთეა ნებისმიერ სამართლებრივ სისტემაში. სახელშეკრულებო ვალდებულების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვანი შესრულების შემთხვევაში, პასუხისმგებლობის ყველაზე გავრცელებული სახეა ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება, ანუ პასუხისმგებლობა გამოიხატება დამრღვევი მხარის ვალდებულებაში, მიყენებული ზიანი ნატურით ან ფულადი სახით აანაზღაუროს;
- 9.18. კასატორის მტკიცებით, მის მიერ მოთხოვნილი თანხა წარმოადგენს მიუღებელი შემოსავლის მაქსიმალურად სავარაუდო ოდენობას. მოპასუხემ ყველაფერი გააკეთა იმისთვის, რომ შეუძლებელი ყოფილიყო მიუღებელი შემოსავლის ზუსტი ციფრის დაანგარიშება. თუმცა, სამწუხაროდ პირველი და მეორე ინსტანციის სასამართლოებმა შეუძლებელი გახადეს ზუსტი თანხის განსაზღვრა. ამასთან, მოპასუხემ სასამართლოს დაუმალა მიღება-ჩაბარების აქტები, რომელიც თავად ამ უკანასკნელის მიერ წარდგენილი დოკუმენტაციიდან დგინდება, რომ არსებობს, თუმცა, ისინი სასამართლოს არ მიუღია. მიუხედავად ამისა, საქმეში არსებული მასალებით, შეიძლება ითქვას, რომ სარჩელით მოთხოვნილი თანხა - 7 მილიონი აშშ დოლარი ნამდვილად არის მიუღებელი შემოსავალი, რაც მოსარჩელემ მოპასუხის ბრალეული და სრულიად არაკეთილსინდისიერი მოქმედებების გამო ვერ მიიღო (იხ. ამ განჩინების 7.4.7 ქვეპუნქტი);
- 9.19. საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებებით დასტურდება, რომ მოპასუხეს მოსარჩელისათვის არ დაუმტკიცებია შესასრულებელი სამუშაოს პროექტები და არ განუსაზღვრავს ადგილზე მუშაობის კოორდინატები. შესაბამისად, გამოკვეთილია მოპასუხე კომპანიის ბრალეული ქმედება, რამდენადაც მან ხელშეკრულების არსებითი პირობები დაარღვია იმ პირობებში, როდესაც რაიმე სახის ფორს-მაჟორს ან/და სხვა დამაბრკოლებელ გარემოებებს ადგილი

არ ჰქონია. ამასთან, საქმეში წარდგენილია მტკიცებულებები, რომლებიც ადასტურებენ, რომ კონტრაქტორი ყოველთვის ცდილობდა კეთილსინდისიერების ვალდებულების გათვალისწინებით ემოქმედა. იგი პერმანენტულად მიმართავდა მოპასუხე კომპანიას (და სხვა დაწესებულებებს), რათა მხარეთა შორის არსებული ხელშეკრულების პირობები შეესრულებინა, თუმცა, ცალსახაა, რომ ხშირ შემთხვევაში მოპასუხე კომპანიის წარმომადგენელთა მხრიდან ძირითადად უმოქმედობა იყო, ხოლო რა მოქმედებებიც (პასუხები) განხორციელდა, ისინი არაადეკვატური და არაკონსტრუქციული იყო; 9.20. მოპასუხე კომპანიის მოქმედებები მიმართული იყო მოსარჩელისათვის ზიანის მიყენებისაკენ. მოპასუხე კომპანიამ, ასევე ხელშეკრულების ნორმათა უგულბელობით, სხვა კომპანიებსაც მისცა მადნის მოპოვების უფლება, კიდევ ერთხელ დასტურდება ის ფაქტი, რომ რეალურად მოპასუხის მოქმედებები მოპასუხისათვის ზიანის მიყენებას ისახავდა მიზნად.

10. საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპი

- 10.1. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 26 ოქტომბრის განჩინებით კონტრაქტორის საკასაციო საჩივარი წარმოებაში იქნა მიღებული სსსკ-ის 391-ე მუხლის მიხედვით დასაშვებობის წინაპირობების შესამოწმებლად.
- 10.2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 22 იანვრის განჩინებით საკასაციო საჩივარი დასაშვებად იქნა ცნობილი და მიღებულ იქნა არსებითად განსახილველად, სსსკ-ის 391-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტის თანახმად.
- 10.3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 9 მარტის განჩინებით მოსარჩელის საკასაციო საჩივრის არსებითი განხილვა დაინიშნა ზეპირი მოსმენით (სსსკ-ის 408-ე მუხლი).
- 10.4. საკასაციო სასამართლოში 2018 წლის 11 აპრილს გამართულ სხდომაზე კასატორის წარმომადგენელმა განაცხადა, რომ მოპასუხის ქმედებას მოსარჩელისათვის ფაქტობრივი ზიანი არ მიუყენებია და ის მხოლოდ მიუღებელი შემოსავლის ანაზღაურებას ითხოვს. კასატორის განმარტებით, ხელშეკრულების თანახმად მოპასუხე კომპანიის ვალდებულება იყო, დაენიშნა კოორდინატორი, რომელსაც მხარეთა შორის არსებულ და სამომავლო ურთიერთობისათვის კოორდინაცია უნდა გაეწია; მოსარჩელეს უნდა შეედგინა პროექტი, რომელსაც კოორდინატორთან შეთანხმების შემდეგ მოპასუხე დაამტკიცებდა; კომპანია გამოყოფდა ადგილს, განსაზღვრავდა კონტურებს, რის შემდეგაც კონტრაქტორი მას მომსახურებას გაუწევდა; მომსახურების გაწევა გულისხმობდა მანგანუმის კონცენტრატად

გადამუშავების პროცესის კოორდინაციასა და მენეჯმენტს; კონტრაქტორს უნდა ჰყოლოდა ქვეკონტრაქტორები, რომლებიც უშუალოდ მოიპოვებდნენ და დაამუშავებდნენ მანგანუმს, რაც საბოლოო სახით მოპასუხეს გადაეცემოდა;

10.5. კასატორის წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ კოორდინატორი 2 თვის დაგვიანებით დაინიშნა და პროექტიც 2 თვის დაგვიანებით დამტკიცდა მაშინ, როცა ქვეკონტრაქტორი გამოცხადდა სამუშაოების შესასრულებლად, მოპასუხე კომპანიის დაცვის სამსახურის უფროსმა მას საშუალება არ მისცა ტერიტორიაზე შესულიყო და ემუშავა. კასატორის წარმომადგენლის განმარტებით, ისინი ცდილობდნენ ვითარების გამოსწორებას, სამუშაოების დაწყებას, თუმცა, მოპასუხე მათ ამის საშუალებას არ აძლევდა;

10.6. კასატორმა სასამართლოს სხდომაზე განმარტა, რომ ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოებმა მოსარჩელეს არ მისცეს საშუალება მიუღებელი შემოსავლის ოდენობა გამოეთვალა, რადგან მათ არ გამოითხოვეს ის მტკიცებულებები, რაც მოსარჩელემ მოითხოვა და რის საფუძველზეც დადგინდებოდა მიუღებელი შემოსავლის ოდენობა;

10.7. მოპასუხის წარმომადგენლის განმარტებით, მენარდე იყო ახალი და გამოუცდელი კომპანია, როცა მასთან ხელშეკრულება გააფორმეს, თუმცა, მიუხედავად ამისა, მოპასუხე კომპანიას ჰქონდა მოლოდინი, რომ შესრულებას მიიღებდა. შემკვეთის წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ მოსარჩელეს ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულება არ შეუსრულებია, რის გამოც მასთან გაფორმებული ხელშეკრულება შეწყდა, რაც მოსარჩელისათვის იმთავითვე ცნობილი იყო. მოსარჩელეს არ აქვს იმის დამადასტურებელი არც ერთი მტკიცებულება, რომ მოპასუხემ მას ზიანი მიაყენა, პირიქით, მან მოგებაც კი მიიღო ხელშეკრულების გაფორმებით, რადგან ავანსის სახით გადახდილი 500 000 ლარი არც გამოუყენებიათ და არც შემკვეთისათვის დაუბრუნებიათ. საქმის მასალებით არ დასტურდება სამუშაოების წარმოებისას კონტრაქტორისათვის ხელშეშლის ფაქტი, მოსარჩელეს არ აქვს იმის მტკიცებულება, რომ მას ხელს უშლიდნენ და ამის გამო პრეტენზია გამოთქვა;

10.8. მტკიცებულებების გამოთხოვასთან დაკავშირებით, მოპასუხის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ მოსარჩელეს შეეძლო ზოგადი ექსპერტიზა ჩატარებინა და დასკვნა წარედგინა სასამართლოსათვის, თუ რა შეიძლებოდა ყოფილიყო მისი სავარაუდო მოგება. რაც შეეხება, ხელშეკრულების 9.3 მუხლის შინაარსს, მოპასუხე მიიჩნევს, რომ ეს ნორმა ექსკლუზიური არ არის და ის მხოლოდ ერთ კონკრეტულ ტერიტორიას (კონტურს) შეეხებოდა. შესაბამისად, კომპანიას არც აღნიშნული სახელშეკრულებო პირობა დაურღვევია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის, მტკიცებულებათა ერთობლივად გაანალიზების, მხარეთა პოზიციების მოსმენისა და საკასაციო საჩივრის იურიდიული დასაბუთებულობის არსებითად განხილვის შედეგად მიიჩნევს, რომ მოსარჩელის (კონტრაქტორის) საკასაციო განაცხადი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგი არგუმენტაციით:

11. სსსკ-ის 410-ე მუხლის შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა ან გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.
12. სსსკ-ის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება). დასაბუთებულ პრეტენზიაში იგულისხმება მითითება იმ პროცესუალურ დარღვევებზე, რომლებიც დაშვებული იყო სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის დროს და რამაც განაპირობა ფაქტობრივი გარემოებების არასწორად შეფასება, მატერიალურ-სამართლებრივი ნორმის არასწორად გამოყენება ან/და განმარტება.
13. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პარაგრაფი ავალდებულებს სასამართლოს, დაასაბუთოს თავისი გადაწყვეტილება, რაც არ უნდა იქნეს გაგებული თითოეულ არგუმენტზე დეტალური პასუხის გაცემად (იხ. *გლარკავა საქართველოს წინააღმდეგ*, # 7932/03; *Van de Hurk v. Netherlands*, par.61, *Garcia Ruiz v. Spain [GC]* par.26; *Jahnke and Lenoble v France (dec.)*; *Perez v France [GC]*, par. 81).
14. საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ კასატორს არ აქვს წარმოდგენილი დასაბუთებული საკასაციო პრეტენზია, რომელიც სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინებების გაუქმებას გამოიწვევდა.
15. საკასაციო სასამართლო ყურადღებას გაამახვილებს სსსკ-ის მე-4 მუხლზე, რომლის შესაბამისად, სამართალწარმოება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობის საფუძველზე, რა დროსაც მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, უარყონ ან გააქარწყლონ მეორე მხარის მიერ წამოყენებული მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. მხარეები თვითონვე განსაზღვრავენ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს, ან

რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები. ამავე კოდექსის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც ის ამყარებს თავის მოთხოვნასა და შესაგებელს. ხოლო მე-3 ნაწილის შესაბამისად, საქმის გარემოებები, რომლებიც კანონის თანახმად უნდა დადასტურდეს გარკვეული სახის მტკიცებულებებით, არ შეიძლება დადასტურდეს სხვა სახის მტკიცებულებებით.

16. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მოსარჩელის ძირითადი საკასაციო პრეტენზიები, რომლებიც საქმის არსებითი განხილვის ეპატზე უნდა შეფასდეს შემდეგია:

16.1. მოპასუხისა და ქვემდგომი სასამართლოების უკანონო ქმედებებმა, რაც მოსარჩელის მიერ მოთხოვნილი მტკიცებულებების წარდგენაზე უარის თქმაში გამოიხატა, აპელანტს მიუღებელი შემოსავლის ოდენობის გამოთვლის შესაძლებლობა არ მისცა;

16.2. მოპასუხემ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულების დარღვევით ზიანი მიაყენა მოსარჩელეს;

16.3. სასამართლომ არასწორად განმარტა ხელშეკრულების 9.3 მუხლი, რომლითაც მხარეები ექსკლუზიურ პირობაზე შეთანხმდნენ (იხ. ამ განჩინების 7.4.2 ქვეპუნქტი);

16.4. მოპასუხის მიზანი მოსარჩელისათვის ზიანის მიყენება იყო, რაც არასათანადოდ გამოიკვლიეს ქვემდგომმა სასამართლოებმა (იხ. ამ განჩინების 9.20 ქვეპუნქტი);

16.5. კასატორი მიიჩნევდა, რომ მხარეთა შორის ნარდობის ხელშეკრულება არ დადებულია და სასამართლოებმა არამართებულად შეაფასეს ხელშეკრულების სამართლებრივი ბუნება, ეს რეალურად მომსახურების ხელშეკრულება იყო. უზენაესი სასამართლოს 2018 წლის 11 აპრილის სხდომაზე კასატორი დაეთანხმა სასამართლოს სამართლებრივ შეფასებას, რომ მხარეთა შორის ნარდობის ხელშეკრულება დაიდო (სსკ-ის 629-ე მუხლი).

17. საკასაციო სასამართლომ არაერთ საქმეში განმარტა: „სასამართლოს უპირველესი ამოცანაა, დაადგინოს, თუ რას ითხოვს მოსარჩელე მოპასუხისაგან და რის საფუძველზე, ანუ რომელ ფაქტობრივ გარემოებებზე ამყარებს თავის მოთხოვნას. სასამართლომ მხარის მიერ მითითებული მოთხოვნის ფარგლებში უნდა მოძებნოს ის სამართლებრივი ნორმა (ნორმები), რომელიც იმ შედეგს ითვალისწინებს, რისი მიღწევაც მხარეს სურს. ამასთან, მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძველად განხილული ნორმა (ან ნორმები) შეიცავს იმ აღწერილობას (ფაქტობრივ შემადგენლობას), რომლის შემოწმებაც სასამართლოს პრეროგატივაა და რომელიც უნდა განხორციელდეს ლოგიკური მეთოდების გამოყენების გზით, ანუ სასამართლომ უნდა დაადგინოს, ნორმაში მოყვანილი აბსტრაქტული აღწერილობა რამდენად შეესაბამება კონკრეტულ ცხოვრებისეულ სიტუაციას და გამოიტანოს შესაბამისი დასკვნები. ის მხარე, რომელსაც აქვს მოთხოვნა მეორე მხარისადმი, სულ მცირე, უნდა უთითებდეს იმ ფაქტობრივ

შემადგენლობაზე, რომელსაც სამართლის ნორმა გვთავაზობს. აქედან გამომდინარე, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლის რომელიმე ფაქტობრივი წანამძღვრის (სამართლებრივი წინაპირობის) არარსებობა გამორიცხავს მხარისათვის სასურველი სამართლებრივი შედეგის დადგომას“ (იხ. სუსგ-ები: ას-1529-1443-2012, ას-973-1208-04; ას 664-635-2016).

18. საკასაციო სასამართლო, უპირველეს ყოვლისა, ყურადღებას გაამახვილებს იმაზე, თუ რომელი ნორმის საფუძველზე არის შესაძლებელი მოსარჩელისათვის სასურველი იურიდიული შედეგის მიღწევა და ამის შემდეგ შეამოწმებს სარჩელის ფაქტობრივ საფუძვლებს.
19. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მოცემულ საქმეში იმ შედეგის მიღწევა, რაც კასატორს სურს (მოპასუხისათვის მოსარჩელის სასარგებლოდ მიუღებელი შემოსავლის სახით - 7 000 000 აშშ დოლარის დაკისრება) იმ შემთხვევაში შეიძლება, თუ სარჩელი სსკ-ის 629.1-ე, 394.1-ე, 408.1-ე, 411-ე, 412-ე მუხლებს ეფუძნება. სწორედ ამ ნორმების საფუძველზე შეამოწმებს საკასაციო სასამართლო სასარჩელო მოთხოვნის გამართულობას.
- 19.1. სსკ-ის 629-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად ნარდობის ხელშეკრულებით მენარდე კისრულობს შეასრულოს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სამუშაო, ხოლო შემკვეთი ვალდებულია გადაუხადოს მენარდეს შეთანხმებული საზღაური. მოხმობილი ნორმის შესაბამისად, განსახილველ შემთხვევაში მოსარჩელე მენარდეა, რომელსაც მანგანუმის კონცენტრატად გადამუშავების პროცესის კოორდინაცია და მენეჯმენტი უნდა განეხორციელებინა, ქვეკონტრაქტორები დაექირავებინა, რომლებიც მანგანუმს მოიპოვებდნენ და გადამუშავებდნენ, მიღებული პროდუქტი კი მოპასუხისათვის (შემკვეთისათვის) უნდა გადაეცათ შესაბამისი ანაზღაურების სანაცვლოდ (იხ. ამ განჩინების 10.4 და 16.5 ქვეპუნქტები).
- 19.2. კასატორი მიიჩნევს, რომ მას მოპასუხის ქმედებით (მუშაობაში ხელშეშლა) ზიანი მიაღდა. მენარდის განმარტებით, მართალია, დაგვიანებით (იხ. ამ განჩინების 10.5. ქვეპუნქტი), მაგრამ მას ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულება უნდა შეესრულებინა, რისთვისაც მოსარჩელის ქვეკონტრაქტორი კომპანიის წარმომადგენლები, შემკვეთის მიერ განსაზღვრულ სამუშაო ადგილას, მანგანუმის მოსაპოვებელი სამუშაოების საწარმოებლად გამოცხადდნენ, თუმცა, მოპასუხე კომპანიის დაცვის სამსახურის უფროსმა ისინი ტერიტორიაზე არ შეუშვა და მუშაობის საშუალება არ მისცა. კასატორი ამ გარემოებას მხოლოდ საკუთარ ახსნა-განმარტებას აფუძნებს, მას აღნიშნულის დამადასტურებელი სხვა სარწმუნო მტკიცებულება სასამართლოსათვის არ წარუდგენია. „სასამართლო მტკიცება წარმოადგენს მტკიცებულებათა შეგროვების, შემოწმებისა და შეფასებისათვის სასამართლოსა და მხარეების სამართლით მოწესრიგებულ საქმიანობას, რომლის მიზანია საქმის სწორად გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების

(ფაქტების) დადგენა. პირველი, რაც უნდა გააკეთოს მხარემ დამტკიცების მოვალეობის შესასრულებლად - ესაა მტკიცებულებათა წარმოდგენა სასამართლოში იმ ფაქტის დადგენის მიზნით, რომლის დამტკიცების მოვალეობაც მას ეკისრება. წარმოდგენილი მტკიცებულება ისეთ კავშირში უნდა იყოს დასადგენ გარემოებასთან, რომ შეიძლებოდეს ამ გარემოების არსებობა-არარსებობის შესახებ უტყუარი დასკვნის გაკეთება. მხარე საქმის შედეგით დაინტერესებული პირია, რამაც შესაძლოა გავლენა მოახდინოს მისი ახსნა-განმარტების სისწორესა და უტყუარობაზე. მხარის ყოველი განმარტება ფაქტების შესახებ, რომელიც გაკეთებულია მის სასარგებლოდ, მართალია მტკიცებულებათა, მაგრამ არასაკმარისია, რომელიც მოითხოვს დადასტურებას სხვა მტკიცებულების მეშვეობით“ (შდრ. ლილუაშვილი თ., ლილუაშვილი გ., ხრუსტალი ვ., ძლიერიშვილი ზ., სამოქალაქო საპროცესო სამართალი, 1 ნაწილი, თბილისი, 2014, გამომცემლობა „სამართალი“, გვ: 259, 284, 308).

19.3. ასეც რომ არ იყოს, სსკ-ის 636-ე მუხლის თანახმად შემკვეთს უფლება აქვს სამუშაოს დასრულებამდე ნებისმიერ დროს თქვას უარი ხელშეკრულებაზე, მაგრამ უნდა აუნაზღაუროს მენარდეს შესრულებული სამუშაო და ხელშეკრულების მოშლით მიყენებული ზიანი. სსკ-ის 636-ე მუხლის დანაწესი სახელშეკრულებო სამართალში ე.წ. საგამონაკლისო ნორმაა, რომელიც შემკვეთს ნებისმიერ დროს, უპირობოდ ანიჭებს უფლებას ცალმხრივად მოშალოს ხელშეკრულება (იხ. სუსგ-ები: # ას-697-663-2015, 15.12.2015წ; # ას-901-851-2015, 05.02.2016წ; # ას-981-926-2015, 11.03.2016წ.).

19.4. განსახილველ შემთხვევაში, მხარეებმა სახელშეკრულებო პირობით შეიბოჭეს თავი, რაც თითოეულ მათგანს ანიჭებდა უფლებამოსილებას, რომ შეეწყვიტა ხელშეკრულება (იხ. წინამდებარე განჩინების 3.4 ქვეპუნქტში მხარეთა შორის ხელმოწერილი ხელშეკრულების 14.1 მუხლის შინაარსი). როგორც საქმის მასალებით დასტურდება, შემკვეთმა კომპანიამ მენარდეს (კონტრაქტორს) წერილობით აცნობა, რომ ამ უკანასკნელთან არსებული ხელშეკრულების გაგრძელება, იმის გათვალისწინებით, რომ შემკვეთმა მენარდეს წინასწარ გადაუხადა, ავანსის სახით, 478 067.08 ლარი, ხოლო კონტრაქტორს არ შეუსრულებია ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულებები, რაც კომპანიას ზიანს აყენებდა, კითხვის ნიშნის ქვეშ დგებოდა კონტრაქტორთან ხელშეკრულების გაგრძელების საკითხი (იხ. ტ.3, ს.ფ.26). შემკვეთ კომპანიას არც შესრულება მიუღია და არც ავანსად გადახდილი თანხა დაბრუნებია.

19.4.1. მენარდის მიერ შესრულებული სამუშაოს ანაზღაურებასთან დაკავშირებით საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ როგორც კასატორმა განმარტა (იხ. უზენაესი სასამართლოს 2018 წლის 11 აპრილის სხდომის ოქმი) მენარდეს ფაქტობრივი ზიანი არ განუცდია, მას ხელშეკრულების ფარგლებში სამუშაოები არ განუხორციელებია; კასატორს არც იმის თაობაზე მიუთითებია, რომ ქვეკონტრაქტორების დაქირავებისას ხარჯი გასწია;

19.4.2. ხელშეკრულების მოშლით მიყენებული ზიანის ანაზღაურება

მოსარჩელის მტკიცების ტვირთია, რაც მხარემ, ამ შემთხვევაში მენარდემ, სარწმუნოდ უნდა დაადასტუროს, რომ მას ხელშეკრულების მოშლით ზიანი მიადგა. სსკ-ის 408.1-ე მუხლის თანახმად იმ პირმა, რომელიც ვალდებულია აანაზღაუროს ზიანი, უნდა აღადგინოს ის მდგომარეობა, რომელიც იარსებებდა, რომ არ დამდგარიყო ანაზღაურების მავალდებული გარემოება. ხოლო სსკ-ის 411-ე მუხლის თანახმად ზიანი უნდა ანაზღაურდეს არა მხოლოდ ფაქტობრივად დამდგარი ქონებრივი დანაკლისისათვის, არამედ მიუღებელი შემოსავლისთვისაც. მიუღებლად ითვლება შემოსავალი, რომელიც არ მიუღია პირს და რომელსაც იგი მიიღებდა, ვალდებულება ჯეროვნად რომ შესრულებულიყო. სსკ-ის 412-ე მუხლის თანახმად კი ანაზღაურებას ექვემდებარება მხოლოდ ის ზიანი, რომელიც მოვალისათვის წინასწარ იყო სავარაუდო და წარმოადგენს ზიანის გამომწვევი მოქმედების უშუალო შედეგს;

19.4.3. განსახილველ შემთხვევაში მოსარჩელე მოპასუხისათვის მიუღებელი შემოსავლის დაკისრებას ითხოვს იმ საფუძველით, რომ ამ უკანასკნელის მიერ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულების დარღვევის გამო მენარდეს ზიანი მიადგა. როგორც ზემოთ აღინიშნა, მოსარჩელის მოთხოვნა მოპასუხის მიერ ვალდებულების დარღვევით გამოწვეულ ზიანის ანაზღაურებას (სსკ-ის 394.1-ე მუხლი) ვერ დაეფუძნება, რადგან შემკვეთმა მხარეთა შორის ხელმოწერილი ხელშეკრულების 14.1 მუხლის საფუძველზე მოშალა ურთიერთობა. იმ შემთხვევაში, თუ მოსარჩელეს ხელშეკრულების მოშლით განცდილი ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლება წარმოეშვა, ამას სათანადო მტკიცება სჭირდება. აქედან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო სასარჩელო მოთხოვნის საფუძვლიანობასთან დაკავშირებით განმარტავს, რომ მოსარჩელის სტადიაზე, მოთხოვნის საფუძვლიანობის დასადასტურებლად მხარეს არ აქვს მითითებული საკმარისი ფაქტობრივი გარემოებები, რომელთა გაბათილების უარყოფის ვალდებულება დაეკისრებოდა მოპასუხეს. აღსანიშნავია, რომ ამ შემთხვევაში მოსარჩელემ ვერ დაამტკიცა, რომ მან დაიწყო ან დააპირა სამუშაოების დაწყება, თუმცა, ვერ განახორციელა მოპასუხის მხრიდან ხელშეშლის გამო. თვით ამ ფაქტობრივი გარემოებების მითითებისა და მათი დამადასტურებელი სარწმუნო და დამაჯერებელი მტკიცებულებები საქმეში წარდგენილი არ არის. ამდენად, იმის გათვალისწინებით, რომ ფაქტობრივ ნაწილში გაუმართავია სარჩელი, მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემოწმება კიდევ უფრო რთული ხდება. (იხ. სუსგ # ას-697-663-2015, 15.12. 2015);

19.4.7. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მოსარჩელის მიერ მიუღებელი შემოსავლის ოდენობის გამოთვლამდე სხვა კონტრაქტორების მიერ წარმოებულ სამუშაოთა მიხედვით, კონტრაქტორს ჯერ მიუღებელი შემოსავლის არსებობის ფაქტი უნდა დაემტკიცებინა. განსახილველ

შემთხვევაში, სარჩელის წარუმატებლობა მიუღებელი შემოსავლის ზუსტი ოდენობის დაუდგენლობამ კი არა, სასარჩელო მოთხოვნის ფაქტობრივი წინაპირობების არასაკმარისობამ და უსაფუძვლოდ განაპირობა. მოსარჩელემ ვერ დაასახელა, კონკრეტულად რა ქმედებები განახორციელა, რაში შეეშალა ხელი მოპასუხის მხრიდან, რატომ არ შეეძლო მოპასუხეს ხელშეკრულება შეეწყვიტა, რაში გამოიხატა კომპანიის მხრიდან ხელშეკრულების 14.1 მუხლის დარღვევა. დადგენილია, რომ კონტრაქტორს (მენარდეს) არავითარი სამუშაო არ გაუწევია, საქმეში არც იმგვარი მტკიცებულებაა წარმოდგენილი, რაც სარჩელის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების წინაპირობას შექმნიდა. კონტრაქტორი მხოლოდ ზეპირად განმარტავს, რომ მას უნდა დაეწყო სამუშაოები, შესაბამისი ტექნიკა დაიქირავა, მივიდა სამუშაო ობიექტზე, სადაც მოპასუხის დაცვის სამსახურმა შეუშალა ხელი. იმ შემთხვევაში, თუკი საქმის მასალებში წარმოდგენილი იქნებოდა მტკიცებულებები, რომლებითაც დადასტურდებოდა ქვეკონტრაქტორების დაქირავება, შესაბამისი მანქანა-დანადგარების (ტექნიკის) დაქირავებისათვის მენარდის მიერ გაწეული ხარჯები, რაც სწორედ კომპანიასთან დადებული ხელშეკრულების შესრულებას უკავშირდებოდა, შესაძლოა, კონტრაქტორის სარჩელის ნაწილი დაკმაყოფილებულყო, მენარდის მიერ ფაქტობრივად გაწეული დანახარჯების მოპასუხისათვის დაკისრების სახით, რადგან მიუღებელი შემოსავლის მტკიცების სტანდარტი სსკ-ის 411-ე მუხლის წინაპირობების შემოწმებას მოითხოვს. განსახილველ შემთხვევაში კონტრაქტორს (მენარდეს), რომელსაც ფაქტობრივი ზიანი არ განუცდია და, შესაბამისად, მის ანაზღაურებას არც ითხოვს, შეუძლებელია ჰქონდეს მხოლოდ მიუღებელი შემოსავლის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლება. ამასთან, ზიანის ანაზღაურების არც ის ორი მთავარი წინაპირობაა დადასტურებული, რასაც სსკ-ის 412-ე მუხლი ადგენს (მოვალისათვის წინასწარ სავარაუდო და ზიანის გამომწვევი მოქმედების უშუალო შედეგი).

20. კასატორის პრეტენზიასთან დაკავშირებით, რომ მოპასუხის (კომპანიის) მიზანი მოსარჩელისათვის ზიანის მიყენება იყო, საკასაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ აღნიშნული მტკიცება დაუსაბუთებელია და არ დასტურდება არც მხარეთა განმარტებებით, არც - საქმის მასალებით. შემკვეთმა მენარდეს ავანსის სახით 478 067.08 ლარი გადაურიცხა, რაც კონტრაქტორს შემკვეთისათვის არ დაუბრუნებია, მას არც იმაზე მიუთითებია, გამოიყენა თუ არა ეს თანხა, ან რა სამუშაოებისათვის გამოიყენა. აქედან გამომდინარე, უსაფუძვლოა მოსარჩელის პრეტენზია, რომ მოპასუხის მიზანი იყო ზიანი მიყენებინა მხარისათვის, რადგან თავად მოსარჩელე ადასტურებს, რომ მას სამუშაოები არ უწარმოებია და ფაქტობრივი ზიანი არ განუცდია.
21. კასატორის პრეტენზიებს რაიონული სასამართლოს საოქმო განჩინებების

უკანონობასთან დაკავშირებით, საკასაციო სასამართლო ვერ შეაფასებს, რადგან ისინი სააპელაციო სასამართლომ გააუქმა (იხ. ამ განჩინების 8.1. ქვეპუნქტი). ხოლო რაც შეეხება სააპელაციო სასამართლოს 2017 წლის 20 აპრილისა (შემოსავლების სამსახურიდან სასაქონლო ზედნადებებისა და ანგარიშ-ფაქტურების გამოთხოვის თაობაზე აპელანტის შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ) და 21 ივნისის (სააპელაციო სასამართლოს 2017 წლის 26 იანვრის განჩინების სარეზოლუციო ნაწილის დაზუსტებისა და მისი განმარტების თაობაზე აპელანტის შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ) საოქმო განჩინებებს, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მათი გაუქმების საფუძველი არ არსებობს, რადგან სააპელაციო სასამართლომ მართებულად უთხრა უარი აპელანტს აღნიშნული შუამდგომლობების დაკმაყოფილებაზე.

21.1. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 20 აპრილის საოქმო განჩინებით აპელანტის შუამდგომლობა შემოსავლების სამსახურიდან სასაქონლო ზედნადებებისა და ანგარიშ-ფაქტურების გამოთხოვის თაობაზე არ დაკმაყოფილდა, რადგან აპელანტს შუამდგომლობა შესაბამის საპროცესო ეტაპზე არ დაუყენებია, მან ახალი მტკიცებულებების წარმოდგენა სააპელაციო სასამართლოს მთავარ სხდომაზე მოითხოვა, რამაც შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა განაპირობა. სააპელაციო სასამართლომ განუმარტა მხარეს, რომ 2017 წლის 26 იანვრის მოსამზადებელ სხდომაზე დაკმაყოფილდა აპელანტის შუამდგომლობა შემოსავლების სამსახურიდან საგადასახადო დეკლარაციებისა და მიღება-ჩაბარების აქტების გამოთხოვის თაობაზე, ხოლო სასაქონლო ზედნადებებისა და ანგარიშ-ფაქტურების გამოთხოვა აპელანტმა სააპელაციო სასამართლოს 2017 წლის 20 აპრილის მთავარ სხდომაზე იშუამდგომლა, რის გამოც მისი შუამდგომლობა არ დაკმაყოფილდა. სააპელაციო სასამართლოს შეფასებით, აპელანტს (რომელიც მეწარმე სუბიექტია) დავის დასაწყისშივე უნდა სცოდნოდა, თუ რა სახის მტკიცებულება, რა გარემოების დასადასტურებლად დასჭირდებოდა და თავიდანვე უნდა გამოეთხოვა ისინი. საკასაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ სააპელაციო სასამართლოს აღნიშნული მსჯელობა სრულად შეესაბამება სსსკ-ის 215-ე მუხლის დანაწესს.

21.2. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 21 ივნისის განჩინებით აპელანტის შუამდგომლობა სააპელაციო სასამართლოს 2017 წლის 26 იანვრისა და 16 მარტის განჩინებების სარეზოლუციო ნაწილების დაზუსტებისა და მისი განმარტების თაობაზე არ დაკმაყოფილდა. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2017 წლის 26 იანვრის განჩინებით დაკმაყოფილდა აპელანტის შუამდგომლობა შემოსავლების სამსახურიდან საგადასახადო დეკლარაციებისა და მიღება-ჩაბარების აქტების გამოთხოვის თაობაზე. ხოლო სააპელაციო სასამართლოს 2017 წლის 16 მარტის

განჩინებით შემოსავლების სამსახურიდან მოწვეულ იქნა სპეციალისტი. სააპელაციო სასამართლომ იმსჯელა, რომ საპროცესო კანონმდებლობა გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის განმარტების შესაძლებლობის მაშინ იძლევა, როცა სარეზოლუციო ნაწილი ბუნდოვანია და განმარტებას საჭიროებს. 2017 წლის 16 მარტის საოქმო განჩინება „ტექნიკური ხასიათის“ განჩინებაა, რომლითაც საკითხში უკეთ გარკვევის მიზნით სპეციალისტი იქნა მოწვეული სხდომაზე, შესაბამისად ის არანაირ ბუნდოვანებას არ შეიცავს, რის გამოც არც დაზუსტებას და არც განმარტებას არ საჭიროებდა (სსსკ-ის 262-ე მუხლი). 2017 წლის 26 იანვრის საოქმო განჩინებით კი აპელანტის შუამდგომლობა ზუსტად იმ ფორმულირებით და იმ ფარგლებში დაკმაყოფილდა, რასაც ეს უკანასკნელი ითხოვდა, შესაბამისად, სასამართლო არ და ვერ მიიღებდა განჩინებას იმ ფორმით და ფარგლებში, რაც აპელანტს არ მოუთხოვია (სსსკ-ის 248-ე მუხლი).

22. საკასაციო სასამართლო, მიუღებელი შემოსავლის ოდენობის გამოთვლაში ხელშეშლასთან დაკავშირებით კასატორის პრეტენზიას არ იზიარებს და განმარტავს, რომ მოსარჩელეს არ შეუსრულებია საკუთარი მტკიცების ტვირთის ფარგლებში ის ვალდებულებები, რაც საპროცესო კოდექსითაა გათვალისწინებული, როგორც თითოეული მხარის შესაძლებლობა, მოიპოვოს და სასამართლოს წარუდგინოს კანონიერი მტკიცებულებები შესაბამის საპროცესო ეტაპზე. მოსარჩელე მხოლოდ თეორიულ მსჯელობას ავითარებს, თუ რას მიიღებდა სამუშაოების წარმოების შემთხვევაში. უნდა აღინიშნოს, რომ კონკრეტულ ობიექტზე შესრულებული სამუშაოების შედეგების (მოპოვებული მადანი და გადამუშავებული კონცენტრატის სახით) მიხედვით სხვა ობიექტზე მოპოვებული და შესაბამის კონცენტრატამდე დამუშავებული მადნის ოდენობის იდენტურობაზე მსჯელობა შეუძლებელია, რადგან საექსპერტო ცოდნის გარეშე შეიძლება ითქვას, რომ სხვადასხვა გეოგრაფიულ ადგილას ერთი და იმავე ოდენობის მადანი არ მოიპოვება, რაც მოსარჩელის ინტერესიდან გამომდინარე, განსახორციელებელი სამუშაოების მიახლოებითი ღირებულების გამოთვლის შესაძლებლობას მაინც შექმნიდა. მოსარჩელემ, საკუთარი მოთხოვნის დასაბუთებულობის გასამყარებლად, გარდა კონკრეტული ფაქტობრივი გარემოებების მითითებისა, უნდა წარადგინოს მტკიცებულებები, რომლებზედაც ამყარებს თავის მოთხოვნას (სსსკ-ის 178-ე მუხლი). მოცემულ შემთხვევაში მოსარჩელეს ჯეროვნად არ შეუსრულებია მტკიცების მოვალეობა, მაგ. ზოგადი ხასიათის ექსპერტიზის ჩატარების სახით, რომლითაც ხელშეკრულებით გათვალისწინებული საქმიანობის განხორციელების შედეგად მისაღები შემოსავლის ოდენობას ზოგადად განსაზღვრავდა კონკრეტულ გეოგრაფიულ მონაკვეთზე, სადაც დამტკიცებული იყო მისი სამუშაო კონტურები, შესაძლო მოსაპოვებელი

მადნის გასაშუალებულ ოდენობაზე (გადამუშავების შემდეგ მიახლოებით ღირებულებაზე) სპეციალისტის დასკვნის წარმოდგენით. ამგვარი ზოგადი შინაარსის დასკვნის შესაბამის საპროცესო ეტაპზე წარდგენის პირობებში, მოპასუხეზე გადავიდოდა ამ მტკიცებულების უარყოფის ტვირთი. საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ მოცემულ შემთხვევაში კონტრაქტორმა მეწარმე სუბიექტმა სათანადოდ არ შეასრულა საკუთარი პროცესუალური მოვალეობა, რამაც განაპირობა მისი სარჩელის წარუმატებლობა.

23. საკასაციო სასამართლო იზიარებს ქვემდგომი სასამართლოს შეფასებას და დასაბუთებას ხელშეკრულების 9.3. მუხლის განმარტებასთან დაკავშირებით, რომ კონტრაქტორს კონკრეტულ კონტურებზე ჰქონდა მინიჭებული საქმიანობის უფლებამოსილება, რაც შემკვეთს არ აკისრებდა ვალდებულებას, რომ სხვა ობიექტებზე არ დაექირავებინა სხვა მენარდეები და მენარდის მტკიცებით ე.წ. ექსკლუზიური სახელშეკრულებო პირობა სამუშაოების წარმოებას მხოლოდ იმ ობიექტსა და იმ კონტურებში განსაზღვრავდა, რაც კონტრაქტორს ჰქონდა დამტკიცებული. აღნიშნული კი არ უზღუდავდა შემკვეთს უფლებამოსილებას, სხვა ობიექტებზე დაექირავებინა სხვა კონტრაქტორები (მენარდეები) და მათთან კასატორთან გაფორმებული ხელშეკრულების იდენტური, მსგავსი ან სრულიად განსხვავებული პირობები შეეთანხმებინა (იხ. ამ განჩინების 6.6 და 9.14 ქვეპუნქტები).
24. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე სააპელაციო სასამართლოს მიერ მიღებული განჩინება დასაბუთებულია და კანონიერი, მართებულია სადავო სამართალურთიერთობისადმი მოთხოვნის დამფუძნებელი ნორმის სახით სსკ-ის 629-ე მუხლის მისადაგება, მხარეთა შორის სწორად არის გადანაწილებული მტკიცების ტვირთი, რომლის ეფექტიანად რეალიზება მოსარჩელემ ვერ შეძლო, როგორც ფაქტობრივი გარემოებების მითითებით, ისე - სამართლებრივად წონადი მტკიცებულებების წარდგენით.
25. საკასაციო სასამართლოს მიერ მოცემული საქმის არსებითად განხილვის ეტაპზეც, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტების საფუძველზე, კასატორს არ მიუთითებია ისეთ გარემოებაზე, რაც საკასაციო სასამართლოს მისცემდა შესაძლებლობას საკასაციო საჩივარი დაექმაყოფილებინა, რაც სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინების უცვლელად დატოვების საფუძველია.
26. კასატორის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი დარჩება სახელმწიფო ბიუჯეტში (სსსკ-ის 55.2-ე მუხლი).

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო

საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლით და

დაადგინა:

1. შპს "ე-----ას" საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. შპს "ე-----ას" შუამდგომლობა, ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 20 აპრილისა და 21 ივნისის საოქმო განჩინებების გაუქმების თაობაზე, არ დაკმაყოფილდეს;
3. უცვლელად დარჩეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 6 ივლისის განჩინება;
4. კასატორის მიერ გადახდილი ბაჟი დარჩეს სახელმწიფო ბიუჯეტში;
5. განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

თავმჯდომარე

მ. თოდუა

მოსამართლეები:

ე. გასიტაშვილი

პ. ქათამაძე